

Delårsrapport per 31 augusti 2022

Vård- och omsorgsnämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens mål och resultat	4
Målområde: God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet	4
Målområde: En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	8
Målområde: Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet	10
Ekonomi.....	12
Driftsredovisning	12
Ekonomi, drift (per verksamhet)	13
Särskilda satsningar	22
Ukraina	23
Extern finansiering.....	23
Investeringsredovisning.....	26
Lokaler	26
Väsentliga personalförhållanden.....	27
Effektivitetsarbete	30
Plan för intern kontroll.....	31
Sammanfattning	31
Riskreducerande åtgärder	32
Systematiska kontroller	34
Plan för uppföljning och insyn	35
Uppföljning.....	35
Konkurrensprövningsplan	37

Sammanfattning

Nämndens mål och resultat

Nämnden har i delårsuppföljning per den 31 augusti följt upp arbetet i enlighet med antagen verksamhetsplan och stämt av prognosen för helåret.

Nämndmål	Måluppfyllelse	Motivering
Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv	 Ej uppfyllt	Trots den positiva utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen inom äldreomsorgen där årets delmål är uppnått bedöms målområdet ej vara uppfyllt. Anledningen är att prognosen på totalen för funktionshinder- och äldreomsorgen visar på ett underskott om -31,1 miljoner kronor mot budget. Även Huddinges kostnad per brukare inom daglig verksamhet, samt kronor per invånare 80+ inom särskilt boende är höga i förhållande till övriga riket.
Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling	 Delvis uppfyllt	Indikatorn rörande hur stor andel som utförs av timanställda har ökat med nästan en procentenhet jämfört med motsvarande period föregående år och prognosticeras inte fullt ut kunna nå etappmålet för året. Sjukfrånvaron totalt visar på en positiv utveckling då den minskat jämfört med samma period föregående år. Prognosen för att nå etappmålet anses vara god.
Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver	 Delvis uppfyllt	Äldreomsorgen uppnår målvärdet på indikatorn för utbildningsnivå på särskilt boende, men inte på indikatorerna från brukarundersökningen. Årets resultat bör dock ställas i relation till den generella nedgången i brukarnöjdhet som observerats nationellt och den påverkan pandemiåren har haft på verksamheten. Funktionshinderomsorgens brukarundersökning är ännu inte genomförd. Resultat kommer publiceras i slutet av året.
Utsläpp av koldioxid och matsvinn i tillagningsköken är på en låg nivå	 Delvis uppfyllt	Nämnden har till delår 2 ökat sin andel fossilfria fordon med 3,5 procentenheter, men prognosticeras inte nå upp till etappmålet för året. Orsaken är brist på komponenter till produktion av bilar. Matsvinnet har minskat jämfört med senaste mätningen, men då arbetsmetoden att mäta är ny, tolkas resultatet med försiktighet. Detta gör att måluppfyllelsen i sin helhet bedöms vara delvis uppfyllt.

Ekonomi

Resultat för perioden innebär en negativ avvikelse om -15,3 miljoner kronor och i prognosen förväntas nämnden redovisa ett underskott om -31,1 miljoner kronor. Jämfört med föregående år innebär periodens resultat en nettokostnadsökning med 46,1 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 5,6 procent.

De verksamhetsområden med störst underskott är särskilt boende för äldre, bostad med särskild service enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med redovisade underskott om -13,4 miljoner kronor respektive -15,3 miljoner kronor. Inom båda dessa områden har volymutvecklingen varit högre än väntat vid budgetläggningen. Ytterligare ett område där kostnaderna ökar kraftigt är turbundna resor där både volymökningar och ökade priser till följd av ett nytt interimsavtal påverkar kostnaderna. I prognosen förväntas även utförarverksamheten, framför allt inom hemtjänst och särskilt boende, redovisa underskott.

Väsentliga personalförhållanden

Nämndens verksamheter bedömer att måluppfyllelsen delvis har uppnåtts då sjuktalet har förbättrats och förväntas nå etappmålet för året. Däremot har andelen timanställda ökat som en följd av svårigheter att rekrytera personal samt en ökad smittspridning under våren.

Nämndens verksamheter ser att det behöver vara ett fokus framöver på att möta den kompetensförsörjningsutmaning som alla inom välfärdssektorn står inför de kommande åren. Det innebär dels att skapa förutsättningar för chefer i första linjen för att kunna utöva ett nära tillitsbaserat ledarskap, dels att arbeta aktivt med att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna stå sig i konkurrensen om arbetskraften vilket kommer att vara avgörande för att kunna bedriva verksamheten.

Effektivitetsarbete

Fokus för nämndens fördjupade effektivitetsanalys är äldreomsorgens särskilda boenden. Analyserna har visat att förvaltningen behöver utreda behovet av finska avdelningar då förutsättningarna för dagens antal platser har förändrats, samt utreda behovet av framtida fördelning av somatisk/demens-platser och föreslå framtida

strategi och nödvändiga åtgärder.

Uppföljning av intern kontroll

Vård- och omsorgsnämnden har i verksamhetsplanen identifierat fyra risker och kopplat åtgärder till dessa. En åtgärd kopplat till dagverksamhet för äldre kommer inte att genomföras, då behovet inte längre kvarstår.

Åtgärdsarbete kopplat till de ekonomiska riskerna har pågått under hela året, men har inte visat sig vara tillräckliga för att uppnå en budget i balans. En av åtgärderna är tillika nämndens särskilda fokus för effektivitetsanalys, vilket kommer att fortsätta under nästkommande år.

För de systematiska kontroller som nämnden beslutat om, har kontrollen rörande prestationsnivån påvisat ett förbättrat resultat jämfört med föregående år. Nämnden avvaktar resultat från övriga systematiska kontroller från kommunstyrelseförvaltningen för eventuellt behov av åtgärder.

Prognos för måluppfyllnad

Nämnden har stora utmaningar inom ekonomisk hållbarhet och kommer inte att nå målet om en ekonomi i balans även om stora ansträngningar görs för att minska kostnader inom samtliga av nämndens verksamhetsområden. Flera åtgärder är igång, medan andra har identifierats och planering för dessa pågår.

För målområdet social hållbarhet pågår ett kvalitetshöjande arbete utifrån resultaten i nationella brukarenkäten. De åtgärder och aktiviteter som görs under året för att öka kvaliteten kommer att redovisas i verksamhetsberättelsen, medan resultatet kommer att utläsas i nästkommande års brukarenkät.

För arbetet inom målområdet ekologisk hållbarhet är prognosen att nämnden kommer att nå målet rörande minskat matsvinn vid årets slut. Däremot kommer nämnden att ha svårt att nå målet om omställning till fossilfri fordonspark på grund av förseningar i produktion; orsaker som ligger utanför nämndens möjlighet att påverka.

Nämndens mål och resultat

Målområde: God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Skattemedel används effektivt

Nämndmål: Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv

Måluppfyllelse

 Ej uppfyllt

Prognos på årets måluppfyllelse

Motivering tillbedömning av måluppfyllelse

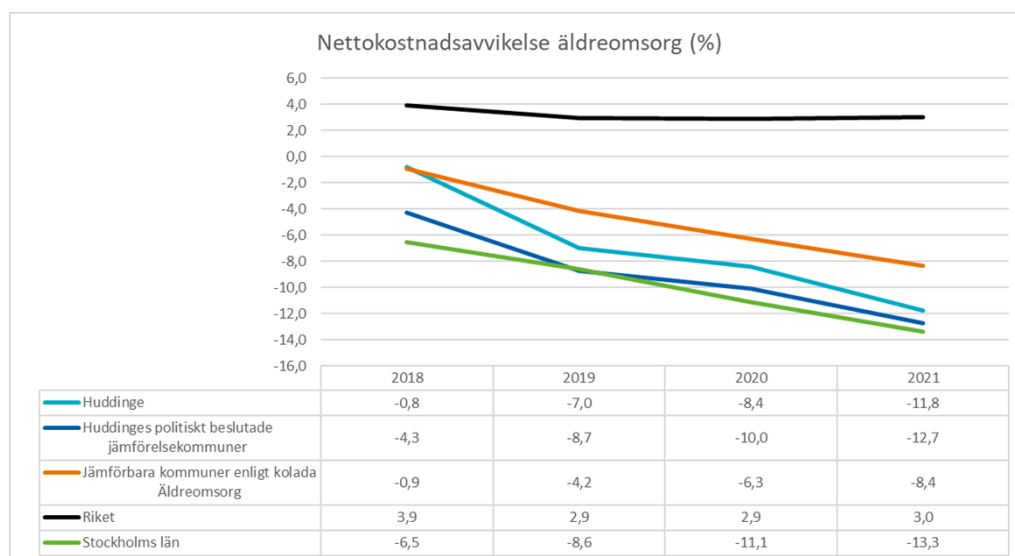
Trots den positiva utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen inom äldreomsorgen där årets delmål är uppnått bedöms målområdet ej vara uppfyllt. Anledningen är att prognosen på totalen för funktionshinder- och äldreomsorgen visar på ett underskott om -31,1 miljoner kronor mot budget. Även Huddinges kostnad per brukare inom daglig verksamhet, samt kronor per invånare 80+ inom särskilt boende är höga i förhållande till övriga riket.

Analys

Indikatorerna rörande nettokostnadsavvikelsen¹ inom såväl äldreomsorg som LSS rör kostnader och volymer för föregående år. Det resultat som redovisas 2022 avser alltså 2021 års utfall och analyseras utifrån det arbete som genomfördes under 2021. Därutöver redovisas det arbete som genomförts eller pågår under året och om eventuella effekter redan kunnat påvisas. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen fortsätter att uppvisa en positiv trendutveckling och 2021 års resultat är bättre än det uppställda delmålet för året.

Resultatet kan förklaras med minskade kostnader för särskilt boende. De redovisade kostnaderna visar en minskning på 10 miljoner kronor 2021 jämfört med 2020. Detta kan förklaras av att nedläggningen av Sjölidens och Stuvstagårdens äldreboenden medförde lägre personalkostnader 2021. Införandet av valfrihetssystemet inom särskilt boende har bidragit till en lägre kostnad för köp av externa platser. Verksamhetens kostnader för skyddsmaterial har minskat. Utöver det har intäkter i form av statsbidrag hjälp till att täcka upp egen regins kostnader.

En ytterligare faktor som påverkat utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen är att hemtjänsten i egen regi under 2021 effektiviserat sin verksamhet.

Under året har förvaltningen haft ett särskilt fokus på nämndens särskilda boenden för äldre för att djupgående analysera verksamheterna utifrån ett effektivitetsperspektiv. Arbetet och resultaten redovisas under rubrik 5. Effektivitetsarbete.

Utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen för LSS är i stort oförändrad 2021 jämför med 2020. Kostnaderna för funktionshinderområdet har ökat 2021 jämfört med 2020 och referenskostnaden har ökat i samma takt. Sättet som referenskostnaden räknas ut för LSS är problematiskt om man vill använda nettokostnadsavvikelsen som ett mått på effektivitet inom funktionshinderområdet. Anledningen till det är att referenskostnader ska spegla strukturella och demografiska förutsättningar (som åldersfördelning och tätortsgrad för att ta äldreomsorgen som exempel). Dessa förutsättningar är saker som ligger utanför nämndens påverkan. Referenskostnaden för LSS baseras däremot på personalkostnadsindex och brukarvolymer, saker som delvis kan vara möjliga att påverka. Det innebär att det är tveksamt om nettokostnadsavvikelsen inom LSS visar effektivitetsnivån.

Det ekonomiska utfallet likväl som den ekonomiska prognosen visar på högre kostnader, både för äldreomsorg och funktionshinderomsorg, jämfört med föregående år. I prognosen förväntas nämnden redovisa ett underskott om -31,1 miljoner kronor vid årets slut. Mer om detta finns att läsa under rubriken ekonomi.

Eftersom de största kostnaderna för nämndens verksamheter är personalkostnader handlar effektivisering i hög grad om att använda personalresurserna på bästa möjliga sätt.

Inom äldreomsorgens och funktionshinderomsorgens egenregi används ett gemensamt bemanningscenter för att tillsätta och fördela vikarier till enheterna. Det finns identifierade utmaningar i vikariehanteringsprocessen,

¹ Nettokostnadsavvikelsen är skillnaden mellan nettokostnad och referenskostnad för en kommun eller region. Nettokostnaden är den faktiska kostnaden för en verksamhet t. ex. grundskola. Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämnningen och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen/regionen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. (Kolada)

framförlit för äldreomsorgen. Förvaltningsledningsgruppen har därför beslutat att utreda vikariehanteringen. Vidare har äldreomsorgens egen regi arbetat med schemaläggning där en schemaplanerare har sett över enheternas scheman. Arbetet bedöms delvis haft god effekt, exempelvis har hemtjänstens verksamhet uppnått sitt målvärde för faktisk tid hos kund.

Inom funktionshinderomsorgen har aktiviteter fokuserat på att optimera bemanningen inom boende med särskild service med gott resultat. För kommunens egna boenden redovisas ett överskott om 2,8 miljoner kronor. Arbetet med att bemanna på bästa sätt har även påbörjats under året inom övriga verksamheter. Personlig assistans och boendestöd har fokuserat på att tillsätta vakanta schemarader samt se över schemaläggningen tillsammans med schemaplanerare. Vissa av de dagliga verksamheterna har utifrån brukarnas behov av personalkontinuitet höjt sin grundbemanning för att i högre grad kunna täcka upp planerad och oplanerad frånvaro. Detta väntas öka kvaliteten för brukarna i och med att kontinuiteten förbättras. Vidare arbetar funktionshinderomsorgen med att möjliggöra en så flexibel bemanning som möjligt inom det egna chefsområdet, så att enhetschefer i större utsträckning kan vara behjälpliga enheterna emellan och på så vis öka kostnadseffektiviteten. Arbetet med åtgärderna har ännu inte gett önskat ekonomiskt resultat.

Utveckling av digital välfärdsteknik

Arbetet med att tillgängliggöra välfärdsteknik inom verksamheterna pågår, där syftet både är öka trygghet och självständighet och bidra till en effektivare verksamhet.

Under våren har digitala inköp för brukare i ordinärt boende införts. Detta förväntas effektivisera verksamheten genom att minska kringtiden vid inköp. Då arbetet nyligen kommit igång har inte effekterna ännu kunnat påvisas.

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (%)	-8,4	-11,8		-10,4	
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	0,6	0,8		0	

Kommunfullmäktigemål: Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare

Nämndmål: Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling

Målluppfyllelse

 Delvis uppfyllt

Prognos på årets målluppfyllelse

Motivering till bedömning av målluppfyllelse

Indikatorn rörande hur stor andel som utförs av timanställda har ökat med nästan en procentenhet jämfört med motsvarande period föregående år och prognosticeras inte fullt ut kunna nå etappmålet för året. Sjukfrånvaron totalt visar på en positiv utveckling då den minskat jämfört med samma period föregående år. Prognosen för att nå etappmålet anses vara god.

Analys

Den totalt arbetade tiden som utförs av timanställda har minskat sedan 2020. Under 2022 har andelen minskat med 5,7 procentenheter, och nämnden når årets etappmål som är satt till 15 procent. Satsningarna på att öka andelen tillsvidare anställda och anställda med längre tidsbegränsade anställningar förväntas bidra till ökad effektivitet, kvalitet och verksamhetsutveckling.

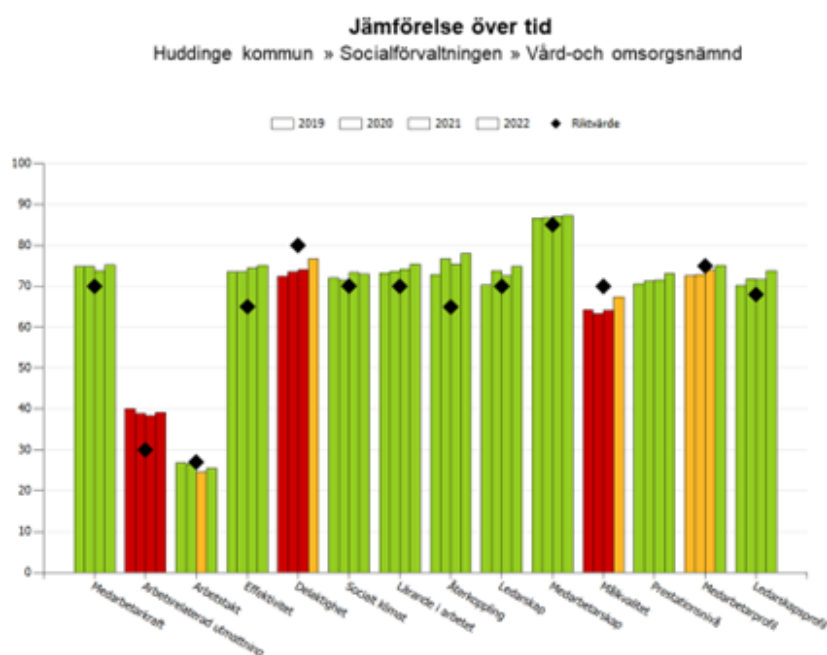
Det bedrivs ett aktivt och systematiskt rehabiliteringsarbete inom förvaltningens verksamheter för att minska sjukfrånvaron och för att förhindra långtidssjukskrivningar. Arbetet för att främja ett hållbart arbetsliv inom

vård och omsorg kan vara en bidragande orsak till att sjukfrånvaron sänkts. Aktiviteter har kunnat genomföras med hjälp av statliga bidrag för 2022 och arbetet har fokuserat på återhämtningen för medarbetare.

I det förebyggande arbetet har man bland annat arbetat med ledningsgruppsutveckling, förtydligande av chefsrollens uppdrag och stödet till chefer för att skapa rätt förutsättningar för chefer att kunna leda med tillit, samt diskussionsmaterial på APT-möten för att ge medarbetare och chefer verktyg att skapa ett gott socialt klimat på arbetsplatsen.

Effekten av arbetet syns även genom att nämndens verksamheter uppvisar förbättrade resultat i årets medarbetarenkät. Värdet har ökat för **prestationsnivån**, som visar på vilken kraft en verksamhet har att förändras, om man har ett högt välbefinnande och löper liten risk för ohälsa, **medarbetarprofilen**, som ger en bild av hur medarbetarna uppfattar sitt eget ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen och **ledarskapsprofilen**, som ger en bild av hur medarbetarna uppfattar sin närmaste chefs ledarskap och hur väl arbetsplatsen fungerar vad gäller exempelvis resursanvändning och målarbete.

Resultatet i medarbetarenkäten visar att måttet för målqualitet har förbättrats vilket kan bidra till att sjuktalet har sänkts. Dessa resultat är en del av analysen och vägs in i bedömningen av måluppfyllelsen.

Däremot har måttet rörande arbetsrelaterad utmattning ökat med 0,7 procentenheter sedan föregående år till 39,1 för 2022. Måttet mäter medarbetarnas tankar och känslor kring arbetet. Orsakerna till ökningen tros delvis bero på att det fortfarande finns en trötthet i verksamheterna efter de hårt prövade åren med covid-19-pandemin. Inom verksamheterna finns rekommendationer om användning av skyddsutrustning för att minska risken för smittspridning kvar, även om man tagit bort dessa i övriga samhället. Nämnden når inte riktvärdet på 30, som är satt för välmående organisationer. Åtgärder behöver anpassas till enhets- och individnivå för att minska risken för arbetsrelaterad utmattning.

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Sjukfrånvaro totalt (%)	12,4	9,7	9,7	9,5	
Andel av totalt arbetad tid som utförs av timanställda (%)	17,6	16,5	10,8	15	

Resultatet som presenteras för 2020 samt 2021, är årsresultatet, medan resultatet för 2022 rör utfallet till och med juli 2022.

Målområde: En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Huddinges verksamheter präglas av kvalitet och valfrihet

Nämndmål: Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver

Måluppfyllelse

Delvis uppfyllt

Prognos på årets måluppfyllelse

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Äldreomsorgen uppnår målvärdet på indikatorn för utbildningsnivå på särskilt boende, men inte på indikatorerna från brukarundersökningen. Årets resultat bör dock ställas i relation till den generella nedgången i brukarnöjdhet som observerats nationellt och den påverkan pandemiåren har haft på verksamheten.

Funktionshinderomsorgens brukarundersökning är ännu inte genomförd. Resultat kommer publiceras i slutet av året.

Analys

Nämnden följer resultaten av vissa utvalda indikatorer i brukarundersökningarna. Dessa indikatorer är utvalda utifrån att analyser har visat att det är dessa frågeställningar som är viktiga för hur brukaren och dess anhöriga upplever kvalitet. Det är frågeställningar som belyser vikten av att känna förtroende för personalen, uppleva att ens behov blir uppmärksammande och tillgodosedda och få ett gott bemötande. Upplevd kvalitet är naturligtvis individuell utifrån den enskildes eller dess anhörigas förväntningar, behov och önskemål varför vissa delar kan var viktigare för någon än vad det är för någon annan. Men sammantaget visar våra statistiska analyser att ovanstående har störst effekt på den upplevda brukarkvaliteten av särskild boende, hemtjänst, daglig verksamhet, gruppboende eller boendestöd. Men aktiviteter som syftar till att förbättra kvaliteten för en viss frågeställning kommer också påverka andra positivt, eftersom de sinsemellan uppvisar samband. Därför görs analysen utifrån ett helhetsperspektiv per verksamhet och inte resultatet för varje enskild indikator.

Inom äldreomsorgen uppnår vi inte något av de uppsatta delmålen på någon av indikatorerna som rör resultaten för brukarundersökningen. Hemtjänsten har försämrade resultat på samtliga indikatorer, särskilt boende uppvisar en liten förbättring på helhetssynen, men har försämrade resultat på övriga indikatorer. Trendutvecklingen för både hemtjänsten och särskilt boende är negativ på samtliga indikatorer (förutom helhetssyn inom särskilt boende).

Årets undersökning är speciell så till vida att boende på äldreboende och hemtjänstkunder överlag är mindre nöjda än tidigare år även på nationell nivå. Det är första gången en sådan försämring skett sedan Socialstyrelsen började med undersökningen i sin nuvarande form (2013). Inom äldreomsorgen uppnår vi inte något av de uppsatta delmålen på någon av indikatorerna som rör resultaten för brukarundersökningen. Vilket bör tas i beaktande när vi analyserar vårt eget resultat.

Pandemiårens påverkan på äldreomsorgen, de stora utmaningarna för verksamheten att snabbt ställa om för att kunna följa nya rutiner samt den höga sjukfrånvaro som pandemin medfört har sannolikt påverkat upplevelsen av kvaliteten inom äldreomsorgen på ett negativt sätt såväl nationellt som i Huddinge. Vidare har besöksförbudet på äldreboendena lett till att fler boende oftare upplevt att de besväras av ensamhet, vilket också bidragit till ett försämrat resultat.

I den enskildes, eller den anhöriges, upplevelse av vården och omsorgen som ges är personalen avgörande. Det är undersköterskan, boendestödaren, vårdbiträdet eller sjuksköterskan som träffar brukaren som upplevs som förtroendegivande, har ett gott bemötande eller bidrar till att brukaren känner medbestämmande. På grund av detta blir personalens välmående av vikt för brukarens upplevda kvalitet.

Under 2022 har utvecklingsåtgärder kunnat genomföras med statsbidrag för att stärka medarbetarens kompetens genom utbildningar. Utbildningar som genomförts eller planeras under 2022 är satsning på att utbilda undersköterskor, öka kunskaperna om psykisk ohälsa hos äldre, utbildning kring hälso- och sjukvårdsansvar för chefer samt sårvård för sjuksköterskor. Att medarbetare får ökade kunskaper inom nödvändiga områden bidrar till en ökad kvalitet i de insatser som utförs dagligen i kontakt med den äldre.

Statliga medel för 2022 har också bidragit till möjligheten att genomföra planeringsdagar, friskvårdsinsatser och handledning med fokus på återhämtningen för medarbetare som under pandemin haft en ansträngd arbetssituation. Förhoppningen är att satsningen ska ge stöd i det dagliga arbetet. Effekten av dessa satsningar på den upplevda brukarkvaliteten kommer kunna mätas först i kommande brukarundersökningar.

När det gäller driftsform är kunderna inom hemtjänsten lika nöjda oavsett om utföraren är i privat eller egen regi. 80 procent av kunderna som valt den egna regin och 81 procent av de som valt en privat utförare är nöjda. Denna tendens har varit konstant de senaste åren.

Inom särskilt boende är 69 procent av de som bor i egen regi nöjda jämfört med 78 procent av brukarna i privat regi. Då resultaten för de privata utförarna varierat kraftigt de senaste åren går det inte att dra några slutsatser om kvalitetskillnader beror på regiform. Detta har inte heller kunnat observeras på nationell nivå.

Etappmålet rörande omsorgspersonal med adekvat utbildning på särskilda boenden för äldre uppnås med ett resultat av 95 procent. Utbildningsnivån hos personal påverkar andra viktiga kvalitetsaspekter i verksamheten, utöver den brukarbedömda kvaliteten. Personal med adekvat utbildning bidrar till att aktiviteter utförs på ett sätt som tillgodoser de behov och krav som finns. Det rör sig exempelvis om kvalitetsfaktorer som dokumentation, läkemedelshantering, munhälsa, fallskadeprevention. Indikatorer som bekräftar detta bör tas fram och följas framgent.

Funktionshinderomsorgen kommer att genomföra SKR:s nationella brukarundersökning under hösten. Resultat analyseras och presenteras i verksamhetsberättelsen.

Funktionshinderomsorgen har sökt och blivit beviljade medel från projektet Uppdrag psykisk hälsa för tre projekt varav ett innefattar tjänstedesign. Detta projekt rör uppsökande arbete inom daglig verksamhet. Projektet har påbörjats under sommaren och kommer att fortgå under hösten. Samtliga utvecklingsledare inom funktionshinderomsorgen har gått utbildning i tjänstedesign för att öka brukarinvolveringen vid utveckling av verksamheten.

Vidare har man arbetat med att utveckla det förvaltningsövergripande anhörigstödet för att stärka anhörigkompetensen i förvaltningen. Ett väl fungerande anhörigstöd för en bred målgrupp bedöms vara till nytta för anhöriga till personer med funktionsnedsättningar.

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Personer 80 år eller äldre med hemtjänst av det totala antalet med insatser inom särskilt boende eller hemtjänst, andel (%)	63	63	Uppgifter ej publicerade vid rapportering.	65	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	63	Socialstyrelsen utförde ej någon brukarundersökning 2021	60	65	79
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	57	Socialstyrelsen utförde ej någon brukarundersökning 2021	52	59	70
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	81	Socialstyrelsen utförde ej någon brukarundersökning 2021	79	83	93
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	75	Socialstyrelsen utförde ej någon brukarundersökning 2021	74	77	86

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	81	Socialstyrelsen utförde ej någon brukarundersökning 2021	80	83	94
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	70	Socialstyrelsen utförde ej någon brukarundersökning 2021	72	75	86
Omsorgspersonalen på särskilt boende för äldre med adekvat utbildning, andel (%)	Ingen enhetsundersökning genomfördes 2020	Ingen enhetsundersökning genomfördes 2021	95	95	100
Brukarbedömning gruppboendestad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	81	89	SKR:s årliga brukarenkät. Redovisas v 49 2022 för 2022	91	100
Brukarbedömning serviceboendestad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	76	71	SKR:s årliga brukarenkät. Redovisas v 49 2022 för 2022	73	88
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, andel (%)	84	82	SKR:s årliga brukarenkät. Redovisas v 49 2022 för 2022	84	97
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	79		SKR:s årliga brukarenkät. Redovisas v 49 2022 för 2022	81	
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)		86	SKR:s årliga brukarenkät. Redovisas v 49 2022 för 2022	88	94

Under perioden januari till mars genomförde Socialstyrelsen sin årliga brukarundersökning för individer över 65 år som har hemtjänst och särskilt boende för äldre. Brukarundersökningen är nationell och genomfördes senast 2020. På grund av upphandlingstekniska skäl genomfördes den aldrig 2021. Svarsfrekvensen var 41 procent för särskilt boende och 57 procent för hemtjänst.

Målområde: Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Minska klimatpåverkan

Nämndmål: Utsläpp av koldioxid och matsvinn i tillagningsköken är på en låg nivå

Måluppfyllelse

 Delvis uppfyllt

Prognos på årets måluppfyllelse

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Nämnden har till delår 2 ökat sin andel fossilfria fordon med 3,5 procentenheter och prognosticeras inte nå upp till etappmålet för året. Orsaken är brist på komponenter till produktion av bilar.

Matsvinnet har minskat jämfört med senaste mätningen, men då arbetsmetoden att mäta är ny, tolkas resultatet med försiktighet. Detta gör att måluppfyllelsen i sin helhet bedöms vara delvis uppfyllt.

Analys

Fordon

Enligt vård- och omsorgsnämndens plan för avveckling av fossildrivna fordon 2022–2024² skulle 16 personbilar samt en buss bytas ut mot gas- eller etanoldrivna fordon under 2022. Då det saknas en väl utbyggd infrastruktur för laddboxar och laddstationer i kommunen för att det ska kunna fungera för en verksamhet som hemtjänsten, har verksamheterna valt att avstå från att köpa in elbilar. Verksamheterna är även beroende av tillgången till tankstationer med gas-drivmedel för att det ska vara möjligt att välja dessa bilar vid utfasning, vilket är begränsat inom vissa geografiska områden inom kommunen. Därför är utfasningen inom hemtjänstens bilar främst riktade mot etanolbilar.

I dagsläget väntar hemtjänsten i Flemingsberg på sex etanolbilar som beställts, och man kommer då att avsluta tre fossila fordon. Leveranserna är kraftigt försenade på grund av stora produktionsstörningar i fabriker då det råder brist på halvledare och komponenter till nybilsproduktion. Utifrån de stora förseningarna i produktionen och att besked inte kan ges om när leverans kommer kunna genomföras, har verksamheterna efter kontakt med kommunstyrelseförvaltningens fordonscontroller valt att avvakta med vidare upphandling och beställning av miljöbilar. Detta då man vill undvika att ha förbundet sig till ett avtal om det om ett år kommit nya, mer miljövänliga och effektiva fordon på marknaden. Det innebär att man i dagsläget ligger efter planerad utfasningsplan med tio fordon och en buss.

Jämförelser med andra kommuner rörande omställning till fossilbränsleoberoende fordonsflotta bör följas på kommunövergripande nivå då fordonsbeståndet även här varierar baserat på exempelvis andelen privata utförare i kommunen.

Kost

Arbetet för att minska matsvinnet har vidareutvecklats under året. I maj genomfördes en mätvecka för att mäta matsvinnet inom samtliga av nämndens fem tillagningskök, vilket uppvisade ett resultat om 25 procent matsvinn.

Mätningar av matsvinnet påbörjades under 2021 inom tillagningsköken och är omfattande och planerade att genomföras två gånger per år, i oktober och april. Mätningen förra året omfattade endast ett av nämndens tillagningskök och resultatet visade på ett matsvinn på 29 procent.

Då mätningen i maj omfattar fler tillagningskök går det inte att dra slutsatsen att resultatet har förbättrats. Om man jämför resultatet på det tillagningskök som genomfört mätningar vid två tillfällen, Björnkulla, har det skett en förbättring av resultatet med tre procentenheter från 29 procent till 26 procent. En orsak skulle kunna vara att genomförandet av återkommande mätningar bidrar till en ökad medvetenhet, vilket i sig får en positiv påverkan på resultatet.

För att kunna göra en analys av orsaker till matsvinnet behöver man ta reda på vilken typ av matsvinn det rör sig om. Matsvinnet i offentliga måltidsverksamheter kan delas upp i tre kategorier: det som uppstår i köket (kökssvinn), i serveringen (serveringssvinn) och det som slängs från tallriken (tallrikssvinn).

Matsvinnet inom verksamheterna består till största del av serveringssvinn, samt en mindre del tallrikssvinn. Svinnet består huvudsakligen av tillbehör som kokt potatis, potatismos och råkost. Vid en närmare analys har man sett att det främst handlar om att man gör felbeställningar från början då man beställer för mycket tillbehör, trots att vissa rätter redan innehåller tillbehör som exempelvis pyttipanna. Dessa tillbehör är även viktmässigt tunga, vilket påverkar andelen matsvinn.

Analysen visar även att det finns en viss överbeställning på grund av att man inte avbeställer mat när någon boende inte planerar att äta på boendet som till exempel vid måltid tillsammans med anhörig.

För att ytterligare minska matsvinnet behöver beställning av tillbehör anpassas utifrån gällande meny, och beställning av antal portioner uppdateras vid förändringar i högre grad än idag. Detta styrks även av Livsmedelsverket som i sin kartläggning av matsvinnet 2020 påvisar att serveringssvinnet utgör den största delen av matsvinnet inom samtliga kommunala verksamheter som serverar måltider.

"Förutom faktorer som måltidsmiljö och schemaläggning handlar det om att laga rätt mängd mat. För det krävs att kärnverksamheterna levererar så korrekt information om närvaro som möjligt (Malefors 2020). Det är

² Bilaga till nämndens delårsrapport 1, diarienummer VON 2021/1072.118

viktigt att ständigt arbeta med dessa rutiner".³

Jämförelser med Huddinges politiskt jämförbara kommuner kopplade till matsvinn i tillagningsköken är inte möjligt att genomföra, då ingen av jämförelsekommunerna rapporterat in något matsvinn till Livsmedelsverket. En annan försvårande omständighet är stora skillnader mellan kommunerna i hantering av mat och tillagning av mat.

I delårsuppföljningen per sista augusti kan endast resultatet i förhållande till etappmålet för året om att årligen minska matsvinnet med 6,25 procentenheter göras på Björnkullas äldreboende då det är det enda boende som nu har två mätresultat.

Då mätningarna från och med maj 2022 har breddats till att omfatta samtliga tillagningskök, kommer utvärdering av etappmålet på totalen att göras till verksamhetsberättelsen.

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan, andel (%)	26,3	28,9	32,4	71	100 (2024)
Matsvinn i kommunala verksamheter i relation till antal tillagade portioner, andel (%)		29	25	22,75	
Andelen kg CO ₂ e (koldioxidutsläpp) per kg inköpta livsmedel inom socialförvaltningens tillagningskök.	2,2		Följs på årsbasis och redovisas i VB 2022		

Indikatorn matsvinn i kommunala verksamheter angavs felaktigt i verksamhetsplanen att anges i kilogram. Indikator bör följas som ett andelsmått i relation till antal tillagade portioner för att lättare kunna jämföras mellan olika tillagningskök och boenden.

Ekonomi

Driftsredovisning

Resultaträkning (tkr)	Helår Budget	Prognos	Avvikelse	Jan-aug Budget	Utfall	Avvikelse	Perioden föregående år
Verksamhetens intäkter	975 309	993 951	18 642	648 617	654 801	6 184	640 053
Personal	-787 521	-814 608	-27 087	-529 932	-553 614	-23 682	-542 591
Lokaler	-102 710	-101 886	824	-68 473	-67 603	870	-73 117
Bidrag kostnader	-63 907	-60 483	3 424	-42 604	-39 626	2 979	-41 318
Köp av verksamhet	-464 267	-490 948	-26 680	-311 214	-313 735	-2 521	-269 758
Övrigt	-823 496	-823 729	-233	-547 368	-546 521	847	-533 446
Verksamhetens kostnader	-2 241 901	-2 291 654	-49 753	-1 499 592	-1 521 099	-21 507	-1 460 229
Årets resultat	-1 266 592	-1 297 703	-31 111	-850 975	-866 298	-15 323	-820 176

Resultat för perioden innebär en negativ avvikelse om -15,3 miljoner kronor och i prognosen förväntas nämnden redovisa ett underskott om -31,1 miljoner kronor. Jämfört med föregående år innebär periodens resultat en nettokostnadsökning med 46,1 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 5,6 procent.

För intäkterna redovisas en positiv avvikelse om 6,2 miljoner kronor. I avvikelsen för intäkterna ingår även interna intäkter, det vill säga intäkter som utföraren i egen regi erhåller för utförda insatser, med -7,8 miljoner kronor. För de externa intäkterna redovisas därmed ett överskott om 14,0 miljoner kronor där överskottet kommer av diverse bidrag som inte fullt ut legat i budget. Det handlar exempelvis om statsbidrag och ersättning för sjuklönekostnader. I jämförelse med föregående år har de externa intäkterna ökat med 3,1 miljoner kronor och det är framför allt taxor och avgifter som ökar. I prognosen förväntas en positiv avvikelse

³ <https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/publikationsdatabas/rapporter/2021/l-2021-nr-22-matsvinn-i-kommunala-forskolor-skolor-och-aldreboenden.pdf>

för de externa intäkterna med 27,2 miljoner kronor vilket avser bidragen.

På kostnadssidan finns det ett underskott om -27,1 miljoner kronor i prognosen avseende personalkostnader. Den största avvikelserna finns inom nämndens egen regi inom särskilt boende, hemtjänst och korttidsboende som sammantaget redovisar en avvikelse mot budget med -17,9 miljoner kronor. Även inom boende enligt LSS, personlig assistans och daglig verksamhet enligt LSS finns underskott på -6,8 miljoner kronor. Huvuddelen av de negativa avvikelserna beror på för höga kostnader inom den egna regin. Det finns fortsatt ett stort åtgärdsbehov. I jämförelse med föregående år har personalkostnaden ökat med 11,0 miljoner kronor fram till och med augusti.

För köp av verksamhet förväntas underskotten öka fram till årets slut för att uppgå till -26,7 miljoner kronor. Detta är förknippat med de volymökningar som väntas inom bland annat särskilt boende för äldre, boende enligt LSS och daglig verksamhet enligt LSS. Utöver volymökningarna förväntas kostnaderna för turbundna resor att öka till följd av nytt interimsavtal. Jämfört med föregående år har kostnaderna för köp av verksamhet ökat med 44,0 miljoner kronor fram till och med augusti där de stora förändringarna avser särskilt boende för äldre och boende LSS.

Ekonomi, drift (per verksamhet)

Verksamhet, tkr	Helår 2022			Perioden jan - aug 2022			2021
	Budget	Prognos	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Vård och omsorg om äldre	692 731	704 954	-12 223	464 895	480 907	-16 012	461 661
Insatser enligt LSS/SFB	470 992	481 265	-10 273	317 296	317 377	-81	309 550
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	88 711	97 938	-9 227	59 448	59 526	-78	40 525
Färdtjänst/riksfärdtjänst	1 010	1 171	-161	673	860	-187	473
Nämnd- & styrelseverksamhet	1 521	678	843	1 014	326	688	349
Individ & familjeomsorg	11 627	11 698	-71	7 649	7 302	347	7 617
Summa	1 266 592	1 297 703	-31 111	850 975	866 298	-15 323	820 176

Vård- och omsorgsnämnden redovisar som helhet ett underskott om -15,3 miljoner kronor per den 31 augusti. I prognosen förväntas avvikelserna uppgå till -31,1 miljoner kronor.

Noteringar till verksamhetsredovisningen

Individ och familjeomsorg

Samtliga kostnader för socialförvaltningens övergripande ledning och stab redovisas inom vård- och omsorgsnämnden. Eftersom delar av organisationen ger stöd till socialnämndens verksamheter ska delar av kostnaden redovisas på de verksamhetsområden som normalt finns inom socialnämnden. Syftet med detta är att ge en rättvisande bild av kommunens kostnader inom de olika verksamhetsområdena oavsett i vilken organisation kostnaderna redovisas.

Ny ekonomimodell

I maj 2022 infördes en ny ekonomimodell i Huddinge som innebär en tydligare uppdelning av kostnaderna i ansvar och verksamheter. I den ekonomiska uppföljningen till nämnden är det i första hand på verksamheterna som intäkter och kostnader redovisas. I samband med införandet har kostnaderna för tidigare år behövt översättas för att kunna göra jämförelser över tid. I dagsläget är bedömningen att det finns ett antal felaktiga översättningar av tidigare års resultat vilket gör att delar av resultatet är svårt att jämföra mellan åren. Själva översättningarna, både av tidigare år och innevarande år, har skett först under augusti vilket inte gett mycket tid för analys i en redan pressad tidplan. Utöver detta har det under delårsarbetet även funnits ett antal tekniska svårigheter i att följa upp delar i resultaten. Det är dessutom en process att hitta nya metoder för att arbeta med en ny ekonomimodell.

Detta har gjort att delar av den ekonomiska analysen inte kunnat vara så ingående som önskat och att vissa slutsatser om resultatutvecklingen inte kunnat fastställas. Detta innebär också att de kostnadsutvecklingar, prognoser och utfall som redovisas på enskilda verksamhetsnivåer inte ger en helt rättvisande bild. För prognosen är det primärt mellan verksamhetsområdena vård och omsorg om äldre samt insatser till personer

med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB) som kostnaderna delvis kan vara felaktigt fördelade. Den sammantagna prognosen för vård- och omsorgsnämnden bedöms dock vara korrekt och ge en rättvisande bild.

Vård och omsorg om äldre

Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - aug 2020	jan - aug 2021	jan - aug 2022
Vård och omsorg om äldre	475 878	461 661	480 907

Inom vård och omsorg om äldre uppgår den redovisade budgetavvikelsen till -16,0 miljoner kronor med en prognos på -12,1 miljoner kronor till årets slut. Prognosen bedöms delvis vara missvisade på grund av hur prognoserna för hemtjänst och korttidsboende fördelats mellan äldreomsorg och funktionshinderomsorg. Bedömningen är att ytterligare -3,5 miljoner kronor av underskottet ska redovisas inom äldreomsorgen.

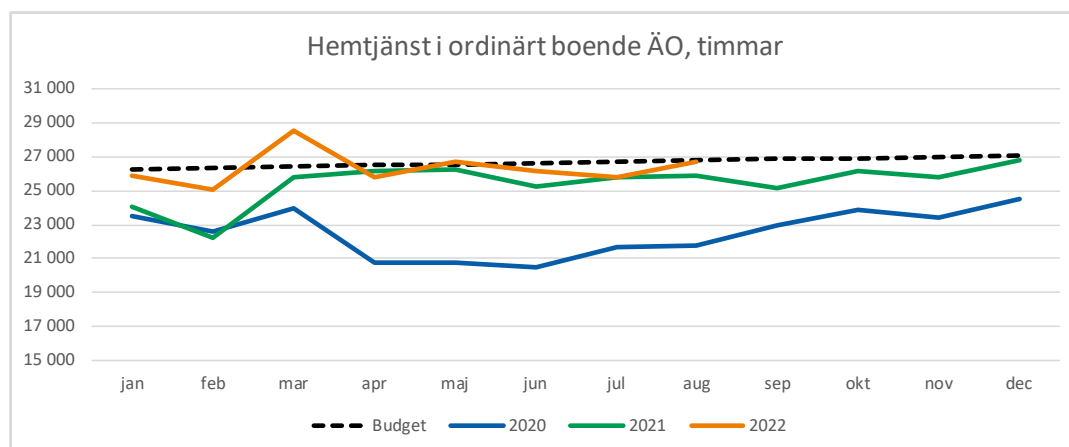
I prognosen har 4,8 miljoner kronor tagits med avseende statsbidrag som ursprungligen var tänkta att använda för att finansiera installation av nya trygghetslarm inom verksamheten. På grund av problem med leveranser från leverantören kommer inte installationen kunna ske under året. Det innebär att det finns outnyttjade statsmedel som förvaltningen nu har för avsikt att hitta andra användningsområden för. Primärt kommer medlen att användas för att finansiera redan befintliga kostnader under året. Det är i dagsläget oklart inom vilka verksamhetsområden statsmedlen slutgiltigt kommer redovisas men i prognosen har dessa redovisats inom äldreomsorgens särskilda boenden.

Jämfört med föregående år har de redovisade kostnaderna ökat med 19,2 miljoner kronor varav 11,8 miljoner kronor avser särskilt boende. Bedömningen är att detta inte ger en helt rättvisande bild eftersom vissa kostnader för tidigare år avseende hälso- och sjukvårdsorganisationen samt kostverksamheten inte ligger rätt i redovisningen med anledning av konverteringen vid införandet av den nya ekonomimodellen. Det kan även finnas kostnader hos utföraren som ligger fel mellan äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen.

Hemtjänst i ordinärt boende och förenklad biståndshandläggning

Inom hemtjänst i ordinärt boende för äldre tillsammans med verksamhet avseende förenklad biståndshandläggning redovisar nämnden ett underskott om -6,8 miljoner kronor. I den redovisade prognosen förväntas underskottet uppgå till -4,6 miljoner kronor vid årets slut.

Under perioden har volymen för hemtjänsten legat något under budgeterad nivå på drygt 26 300 timmar per månad. I prognosen är förväntningen att volymen kommer vara förhållandevis stabil och uppgå till omkring 26 500 timmar per månad under resten av året.

Innefattar insatserna avlösning Sol, hemtjänst Sol, ledsagning Sol samt personligt utformat stöd Sol.

Under det senaste året har volymutvecklingen varit förhållandevis stabil med viss variation mellan månaderna. Jämfört med föregående år är den genomsnittliga volymen högre där den största skillnaden finns under perioden januari till mars. Under 2021 uppgick antalet ersatta timmar till 25 435 timmar i snitt per månad och i prognosen för 2022 förväntas antalet ersatta timmar uppgå till 26 482 timmar i snitt per månad. I prognosen förväntas ett överskott om 0,6 miljoner kronor hos myndighetsutövningen. Överskottet avser hemvårdsbidrag där överskottet uppgår till 1,3 miljoner kronor och för själva volymbudgeten för hemtjänsten är underskottet -0,7 miljoner kronor.

Volymutveckling, timmar (medel per månad)	helår 2021	jan-aug 2022	helår 2022
Hemtjänst i ordinärt boende ÄO	25 435	26 343	26 482

Hemtjänsten i egen regi utför insatser inom både äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen. För att ge en helhetsbild över utförarverksamheten redovisas här först hemtjänstens totala resultat och därefter hur stor del av resultatet som verksamhetsmässigt redovisas under äldreomsorgen.

Hemtjänsten i egen regi redovisar som helhet ett underskott om -8,1 miljoner kronor per sista augusti och i prognosen förväntas underskottet uppgå till -8,3 miljoner kronor vid årets slut. Underskotten avser personal samt varor och tjänster där den prognostiserade avvikelsen mot budget uppgår till -5,1 miljoner kronor respektive -6,7 miljoner kronor. Samtidigt finns det ett överskott avseende bidrag med 4,0 miljoner kronor som beror på att delar av personalkostnaderna finansieras inom ramen för statsmedel för äldreomsorgslyftet samt att verksamheten erhållit ersättning för sjuklönekostnader kopplat till covid-19 i början av året. Se bilagan om kostnadsutveckling inom hemtjänsten i egen regi för mer information.

Av utförarens underskott avser -7,3 miljoner kronor hemtjänsten som bedrivs inom ramen för LOV och resterande del om -0,8 miljoner kronor avser verksamheten för natt, larm och trygg hemgång. Av prognosen är det -8,3 miljoner kronor som avser den egna regins LOV-verksamhet.

Utav det underskott som utföraren uppvisar på sista augusti redovisas -7,7 miljoner kronor under äldreomsorgen och av prognosen finns -5,4 miljoner kronor upptaget under äldreomsorgen. Resterande del redovisas under verksamhetsområdet avseende insatser till personer med funktionsnedsättning.

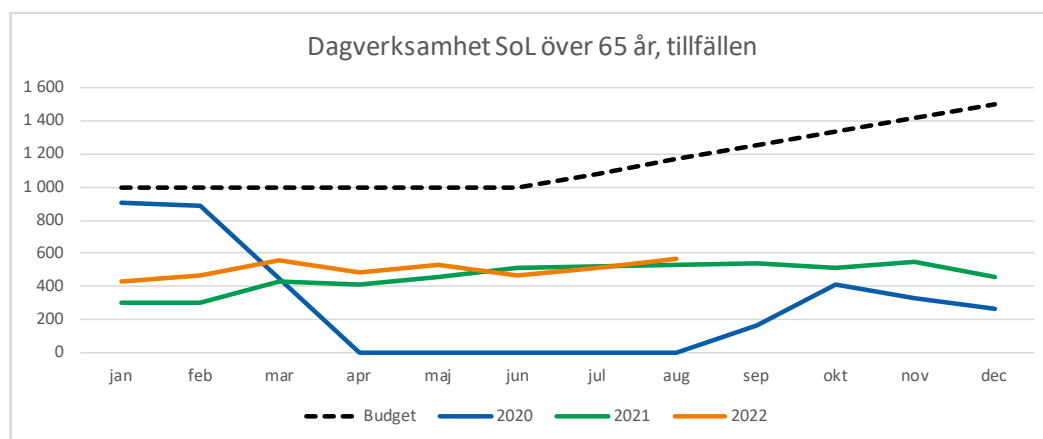
Kravet på åtgärder är fortsatt stort inom hemtjänsten för att få bukt med det ekonomiska underskottet. I dagsläget arbetar verksamheten med att öka utförandegraden, att minska bomtiden⁴ och avböjda besök samt att använda så kallade resursspass för att minska vikariebehovet. Mer information om detta finns i bilagan om åtgärder.

I prognosen förväntas underskottet för hemtjänst i ordinärt boende inklusive förenklad biståndshandläggning förbättras från -6,8 miljoner kronor till -4,6 miljoner kronor.

Dagverksamhet

Inom dagverksamheten redovisar nämnden ett underskott om -1,2 miljoner kronor varav drygt en miljon kronor beror på att turbundna resor felaktigt redovisats under verksamhetsområdet dagverksamhet. I prognosen förväntas underskottet vara -0,4 miljoner kronor vid årets slut.

Volymen har varit fortsatt låg inom dagverksamheten vilket är en effekt av pandemin. Inför året förväntades volymerna kunna öka redan till början av året och att insatsen efter sommaren skulle öka som en effekt av en utökning av insatsen. I dagsläget är bedömningen att volymerna istället kommer börja öka efter sommaren för att i december närma sig samma nivåer som innan pandemin. Jämfört med föregående år har volymen varit något högre fram till och med maj.

Den förväntade volymen i december är 900 tillfällen under månaden vilket kan jämföras med 454 tillfällen under december 2021 och 563 tillfällen under augusti 2022.

Volymutveckling, tillfällen	dec 2021	aug 2022	dec 2022
-----------------------------	----------	----------	----------

⁴ Bomtiden kan definieras som outnyttjad tid som inte går att planera ut och som istället nyttjas till andra uppdrag inom enheten i den utsträckning det är möjligt.

Volymutveckling, tillfällen	dec 2021	aug 2022	dec 2022
Dagverksamhet SoL, äldre	454	563	900

För utföraren i egen regi redovisas ett underskott om -3,4 miljoner kronor och en prognos om -4,6 miljoner kronor till årets slut. Här har det största problemet varit uteblivna intäkter till följd av den låga volymen.

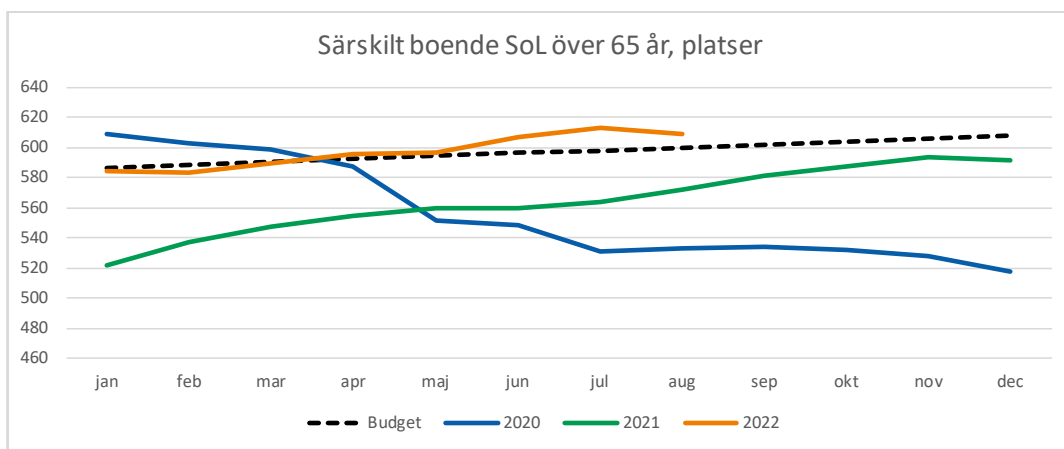
Eftersom förväntningen är att volymerna kommer öka under hösten beräknas utförarens underskott inte fortsätta öka i samma utsträckning som under första halvan av året. Bedömningen är dock fortfarande att det finns behov av att effektivisera utförarverksamheten för att säkra en budget i balans.

Under våren gjordes en genomlysning av dagverksamheten för att se över behov och effektiviteten i verksamheten. Rapporten har lett till ett antal rekommendationer som nyligen överlämnats till äldreomsorgens ledningsgrupp för vidare åtgärder. Utföraren har påbörjat arbetet med att se över verksamheten och kommer under hösten fortsätta arbetet för att hitta åtgärder.

Särskilt boende

Inom särskilt boende för äldre redovisas ett underskott om -12,6 miljoner kronor i augusti med en prognos på -13,4 miljoner kronor i underskott vid årets slut. Som tidigare nämnts inkluderar prognosen 4,8 miljoner kronor i statsmedel där det i dagsläget är oklart inom vilka verksamhetsområden de slutgiltigt kommer redovisas.

Under 2022 har volymen ökat och ligger nu på samma nivå som innan pandemin. Detta har bidragit till ökade kostnader för köp av verksamhet med 26,9 miljoner kronor jämfört med samma period föregående år. Med de ökade volymerna har också bidragen ökat gällande statsbidrag och momsbidrag. Totalt har bidragen kopplade till volymer ökat med 6,7 miljoner kronor jämfört med föregående år. Under året har andelen platser i extern regi ökat och uppgår nu till 66 procent. Att andelen externa platser ökar är naturligt utifrån att volymen ökar samtidigt som kapaciteten i egen regi är oförändrad. I och med införandet av LOV har kommunens möjlighet att påverka vilken utförare en kund väljer försvunnit. Detta gör det svårare att förutse och planera för förändringar inom den egna regin. Under 2022 har beläggningen legat omkring 97 procent vilket är något lägre än den budgeterade nivån på 99 procent.

I prognosen förväntas volymerna fortsätta öka under året men med en lägre tillväxt än tidigare under året. I december förväntas antal ersatta platser uppgå till 619 platser vilket kan jämföras med 591 platser i december 2021 och 609 platser i augusti 2022. I prognosen förväntas ett underskott om -9,4 miljoner kronor avseende volymbudgeten för särskilt boende inom äldreomsorgen.

Volymutveckling, platser	dec 2021	aug 2022	dec 2022
Särskilt boende SoL för äldre	591	609	619

Särskilt boende i egen regi vänder sig i huvudsak till äldre personer men tillhandahåller även visat platser till personer inom funktionshinderomsorgen. För att ge en helhetsbild över utförarverksamhetens som helhet redovisas här först särskilt boende i egen regis totala resultat och därefter redovisas hur stor del av resultatet som verksamhetsmässigt redovisas under äldreomsorgen.

För utförarverksamheten inom särskilt boende som helhet redovisas ett underskott om -6,4 miljoner kronor med en prognos på -7,1 miljoner kronor. Den största avvikelserna avser personalkostnader där utfallet visar på en avvikelse om -8,4 miljoner kronor och en prognos på -8,9 miljoner kronor. Ersättningen för belagda platser är också lägre än budgeterat och beror på att beläggningen inte uppnått budgeterad nivå. I utfallet understiger

ersättningen budgeten med -3,2 miljoner kronor och i prognosen förväntas avvikelser vara -4,0 miljoner kronor. För bidrag redovisas ett överskott om 5,7 miljoner kronor med en prognos på 6,6 miljoner kronor. Detta avser olika bidrag som finansierar delar av personalkostnaderna och avser primärt statsbidrag inom äldreomsorgslyftet, ersättningar för sjuklönekostnader till följd av covid-19 samt bidrag från Arbetsförmedlingen.

Av utförarens underskott per sista augusti redovisas -5,7 miljoner kronor inom äldreomsorgen och av prognosen redovisas -5,4 miljoner kronor inom äldreomsorgen.

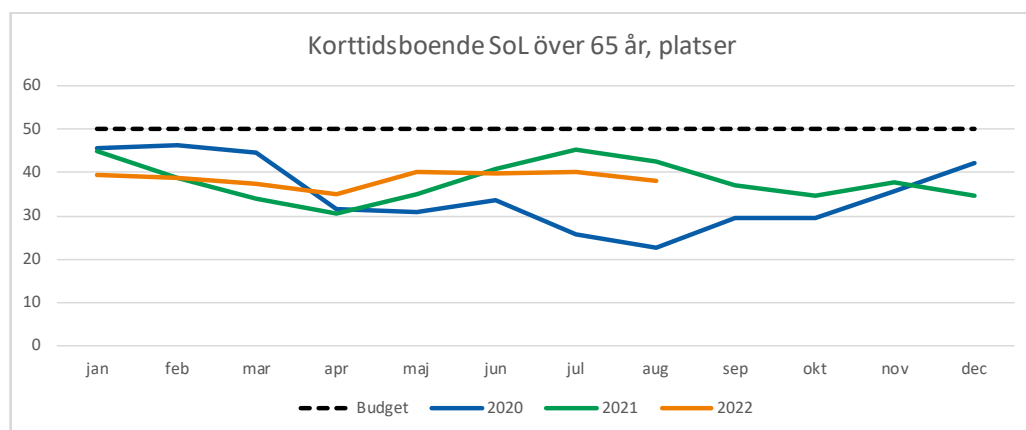
För att säkerställa att verksamheten kan uppnå en budget i balans behöver åtgärdsarbetet fortsätta. De åtgärder som tidigare planerats har inte haft den effekt som önskats och ytterligare åtgärder behöver vidtas. En ny plan förväntas tas fram under hösten 2022 med syfte att säkerställa en budget i balans. I övrigt finns det planer på att förändra schaman på vissa enheter för att optimera bemanningen och därmed kunna minska kostnaden. Mer information om detta finns i bilagan om åtgärder.

I prognosen förväntas underskottet för särskilt boende inom äldreomsorgen som helhet försämrats från -12,6 miljoner kronor till -13,4 miljoner kronor. Den största ökningen av underskottet avser köp av verksamhet som förväntas öka från -6,8 miljoner kronor till -15,1 miljoner kronor. Detta är en effekt av den förväntade volymutvecklingen fram till december.

Korttidsboende

För korttidsboende inom äldreomsorgen redovisas ett överskott om 2,8 miljoner kronor per augusti. I den redovisade prognosen förväntas överskottet öka för att uppgå till 5,7 miljoner kronor i december.

Volymen har under hela året varit lägre än vad som förväntades vid budgetläggningen inför året. Det är framför allt antalet växelvårdsplatser som varit lägre än väntat och volymen har ännu inte återgått till samma nivåer som innan pandemin. Det har också varit en god tillgång på platser inom särskilt boende vilket gjort att behovet av korttidsplatser i väntan på permanent plats varit lågt. Som en effekt av en lägre volym redovisar nämnden ett överskott avseende köp av verksamhet för korttidsboende med 5,9 miljoner kronor.

Förväntningen under året är att antalet platser fortsatt kommer ligga på omkring 40 platser per månad. Detta gör att volymöverskottet förväntas öka ytterligare. I prognosen förväntas detta innebära ett överskott om 7,9 miljoner kronor avseende volymbudgeten.

Huvuddelen av platserna inom korttidsboende tillhandahålls inom nämndens egen regi och med en lägre volym blir också det ekonomiska utrymmet för utföraren lägre. Per augusti redovisas ett underskott om -2,8 miljoner kronor för utföraren och i prognosen förväntas underskottet uppgå till -3,1 miljoner kronor vid årets slut. Av utfallet kan -1,4 miljoner kronor hänföras till personalkostnaderna och resterande del avser i huvudsak kostnader för varor och tjänster. Jämfört med föregående år har personalkostnaderna för de två utförarenheterna ökat med 1,4 miljoner kronor.

Av utförarens nuvarande underskott redovisas -2,7 miljoner kronor inom korttidsboende för äldre och av prognosen redovisas -1,9 miljoner kronor inom äldreomsorgen.

I dagsläget finns inga konkreta åtgärder för hur utförarverksamheten ska kunna säkerställa en budget i balans. Ett av problemen är att efterfrågan på korttidsplatser kan variera under en månad och att nuvarande ersättningsmodell därmed ställer stora krav på en flexibel verksamhet. Att volymen varit låg är också något som innebär att det dels finns ett behov av att se över hur växelvårdsplatser bättre kan nyttjas för att tillgodose behoven inom äldreomsorgen, dels ett behov att se över hur många platser som behövs inom kommunens

korttidsboenden.

I prognosen förväntas överskottet öka från 2,8 miljoner kronor till 5,7 miljoner kronor vilket beror på den låga volymen i jämförelse med budget.

Turbundna resor

Kostnaden för turbundna resor inom äldreomsorgen bedöms ha ökat med 1,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Denna uppgift är osäker på grund av att vissa kostnader för turbundna resor har redovisats på felaktiga koder inom äldreomsorgen. Detta kommer att ses över för att säkerställa att redovisningen är korrekt. Ökningen beror dels på volymökningar, dels på en prisökning till följd av nytt interimsavtal som började gälla från juli 2022.

Eftersom volymerna avseende dagverksamhet för äldre förväntas öka under hösten kommer det påverka kostnaderna för turbundna resor. Dessutom har prisökningen i det aktuella avtalet en större effekt under hösten och i prognosen förväntas nämnden redovisa ett underskott om -3,3 miljoner kronor vid årets slut för turbundna resor inom äldreomsorgen. Det kan jämföras med nuvarande underskott som uppskattas till -0,9 miljoner kronor.

Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning

Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - aug 2020	jan - aug 2021	jan - aug 2022
Insatser enligt LSS/SFB	295 737	309 550	317 377

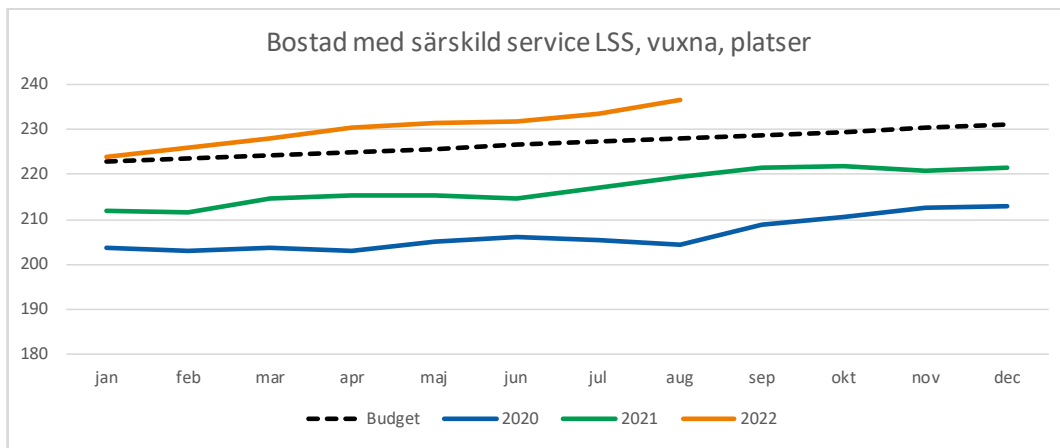
För insatserna till personer med funktionsnedsättning enligt LSS och socialförsäkringsbalken (SFB) uppgår den redovisade budgetavvikelsen till -0,1 miljoner kronor med en prognos på -10,3 miljoner kronor till årets slut.

Enligt det redovisade resultatet har nettokostnaden ökat med 7,8 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta ger dock inte en rättvisande bild eftersom kostnaderna för turbundna resor avseende tidigare år redovisats under verksamhetsområdet för insatser enligt LSS och SFB istället för under verksamhetsområdet som avser insatser till personer med funktionsnedsättning. Bedömningen är att den egentliga kostnadsökningen för verksamhetsområdet är omkring 17 miljoner kronor. Vilket i huvudsak avser köp av verksamhet och personalkostnader.

Boende enligt LSS, vuxna

Insatsen boende enligt LSS för vuxna redovisar ett underskott om -5,8 miljoner kronor och i prognosen förväntas underskottet uppgå till -15,3 miljoner kronor vid årets slut. Jämfört med föregående år har kostnaderna för insatsen ökat med 15,3 miljoner kronor varav 9,0 miljoner kronor avser köp av verksamhet och 9,2 miljoner kronor avser personalkostnader.

Under hela perioden har antalet platser varit högre än vad som väntades vid budgetläggningen vilket är den primära orsaken till de ökade kostnaderna. Att volymen ökar beror på det allmänna inflödet av personer med behov, men under året har också personer flyttat från barnboende enligt LSS samt HVB-hem till boenden för vuxna inom LSS. Det innebär att delar av den avvikelse som volymförändringen ger upphov till inom verksamhetsområdet boende enligt LSS för vuxna samtidigt ger överskott för boende enligt LSS för barn och unga samt för boende HVB/SoL för vuxna. De flyttar som skett från HVB-hem till LSS-boende är både positivt för brukarna och för LSS-utjämningen.

Inom bostad med särskild service enligt LSS är tillgången på LSS-bostäder inom Huddinge ett problem och byggandet av nya LSS-bostäder har varit lågt. Personer som vill bo kvar i Huddinge och inte placeras på annan ort väljer i vissa fall att inte ansöka om insatsen i avvaktan på att bostäder ska byggas. Det innebär att dessa personer bor kvar hemma hos sina föräldrar vilket inte är hållbart i längden. Till slut överväger behovet att flytta önskemålet om att bo i Huddinge och personen gör en ansökan om insatsen vilket leder till en placering på externt boende. Detta är kostsamt för kommunen och inte optimalt ur ett brukarperspektiv. Att personer väljer att skjuta upp ansökan innebär också att det kan vara svårt att förutse inflödet till insatsen även om det handlar om kända behov. Under året har ett flertal personer som tidigare avvaktat nu valt att ansöka.

I prognosen förväntas volymerna fortsätta öka under året och i december bedöms antalet ersatta platser uppgå till 241 platser vilket kan jämföras med 222 platser i december 2021 och 237 platser i augusti 2022. I prognosen förväntas underskottet avseende volymbudgeten uppgå till -17,7 miljoner kronor vid årets slut.

Volymutveckling, platser	dec 2021	aug 2022	dec 2022
Bostad med särskild service LSS, vuxna	222	237	241

För kommunens egna boenden redovisas ett överskott om 2,8 miljoner kronor och i prognosen förväntas överskottet minska något till 2,7 miljoner kronor till årets slut. Av överskottet bedöms ungefär 1,5 miljoner kronor bero på händelser av engångskaraktär så som tillfälliga bidrag för sjuklönekostnader och förseningar i genomförandet av vissa investeringar.

I prognosen för verksamhetsområdet boende enligt LSS för vuxna förväntas underskottet försämrans från -5,8 miljoner kronor -15,3 miljoner kronor. Den största ökningen av underskottet avser köp av verksamhet vilket är en effekt av den volymökning som varit under året och som förväntas fortsätta till årets slut.

Personlig assistans

Inom personlig assistans redovisar nämnden ett överskott om 5,9 miljoner kronor och i prognosen förväntas överskottet uppgå till 6,4 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har kostnaderna minskat med 4,6 miljoner kronor.

Under perioden har volymen varit lägre än budgeterat, både för insatsen enligt LSS och insatsen enligt socialförsäkringsbalken (SFB). I resultatet framgår att kostnaderna för köp av verksamhet, ersättning till Försäkringskassan för de första 20 timmarna samt personalkostnaderna varit lägre än samma period föregående år. Under året har kommunen också fått en återbetalning om 1,2 miljoner kronor från Försäkringskassan. Detta avser kostnader för tidigare år och har återbetalats till följd av ett domstolsbeslut.

I prognosen förväntas antalet personer för vilka nämnden betalar ersättning till Försäkringskassan för de första 20 timmarna ligga på omkring 150 personer per månad vilket är något högre än genomsnittet för januari till och med augusti.

Volymutveckling, personer	dec 2021	aug 2022	dec 2022
Personlig assistans SFB	147	150	150

För personlig assistans enligt LSS förväntas volymen ligga på omkring 6 000 timmar per månad under resten av året.

Volymutveckling, timmar (medel per månad)	helår 2021	jan-aug 2022	helår 2022
Personlig assistans LSS	6 351	5 797	5 990

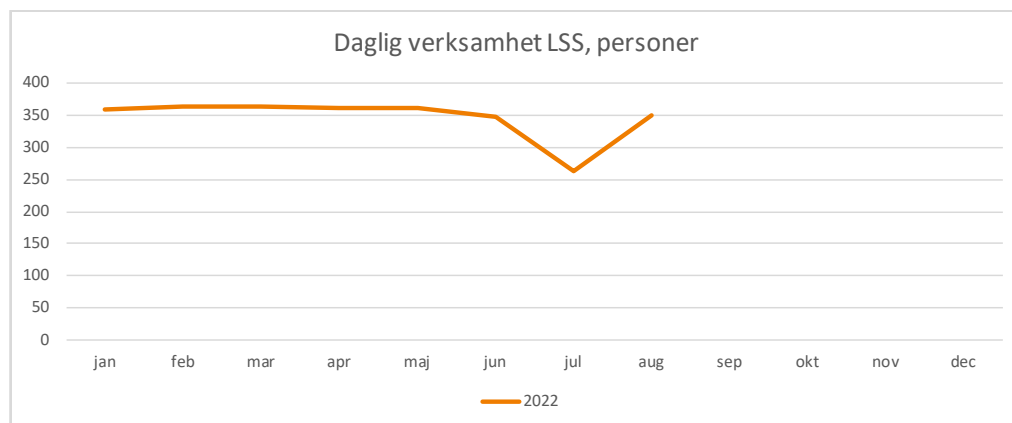
För utförarorganisationen redovisas ett underskott om -1,8 miljoner kronor med en prognos på -2,3 miljoner kronor till årets slut. Jämfört med föregående år har intäkterna minskat med 3,7 miljoner kronor till följd av minskade volymer och kostnaderna har samtidigt minskat med 4,4 miljoner kronor vilket gör att nettokostnaden för utföraren förbättras jämfört med föregående år. Underskotten beror primärt på att schablonersättningen från Försäkringskassan inte ger full täckning för alla kostnader samt att det är det finns en fördröjning i att minska personalkostnaderna efter att uppdrag avslutas. Exempel på kostnader som inte täcks av Försäkringskassans ersättning är jourkostnader som endast ersätts till 25 procent och vissa merkostnader för personer med stora behov av omsorg.

Att volymerna förväntas vara högre under hösten bidrar till att utvecklingen av överskottet dämpas under resten av året och i prognosen förväntas överskottet endast öka från 5,9 miljoner kronor till 6,4 miljoner kronor för verksamheten personlig assistans som helhet.

Daglig verksamhet enligt LSS

Inom daglig verksamhet enligt LSS redovisas ett underskott om -3,5 miljoner kronor med en prognos som visar på ett underskott om -6,7 miljoner kronor vid årets slut. För tidigare år finns det felaktigt med kostnader för turbundna resor i redovisningen för daglig verksamhet enligt LSS. Det gör jämförelsen med tidigare år svår men bedömningen är att kostnaderna för daglig verksamhet enligt LSS ökat med 5,8 miljoner kronor jämfört med 2021.

Inom daglig verksamhet enligt LSS finns ingen volymstatistik sammanställd för tidigare år men det redovisade kostnadsutfallet visar på ökade kostnader för köp av verksamhet. Under året har antalet personer som förvaltningen betalt ut ersättning för till den egna regin och privata aktörer legat omkring 350 personer. Att diagrammet visar att antalet personer minskar under juli beror på att vissa av brukarna har ledigt under sommaren vilket innebär att ingen ersättning betalas ut till utföraren.

I prognosen förväntas antalet personer öka något under hösten för att ligga på 373 i snitt från september. En ökning under hösten är normalt utifrån att personer går ut skolan och börjar på daglig verksamhet enligt LSS.

För utföraren i egen regi redovisas ett underskott om -1,1 miljoner kronor med en prognos på -2,3 miljoner kronor. Under året har personalkostnaderna ökat med 3,3 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 13 procent, samtidigt som intäkterna minskat till följd av lägre volymer. Under året har det funnits vissa tillkommande personalkostnader till följd av arbetsmiljöåtgärder men det kan inte förklara hela kostnadsökningen.

Verksamheten behöver vidta åtgärder för att säkra en budget i balans och det verksamheten arbetar med är samordning mellan enheter. För att förbättra resultatet finns behov av att hitta ytterligare åtgärder.

I prognosen för verksamhetsområdet daglig verksamhet enligt LSS förväntas underskottet öka från -3,5 miljoner kronor till -6,7 miljoner kronor vilket delvis beror på ökade volymer och delvis på fortsatt höga personalkostnader.

Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)

Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - aug 2020	jan - aug 2021	jan - aug 2022
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	40 347	40 525	59 526

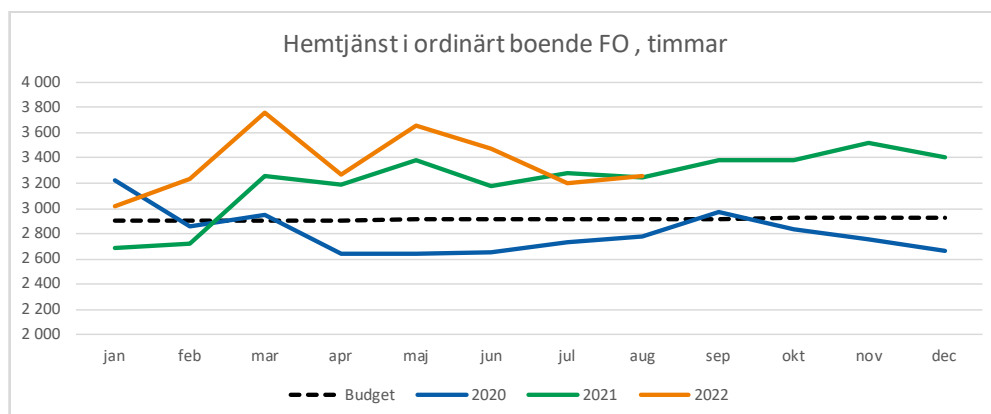
För insatserna till personer med funktionsnedsättning exklusive LSS och SFB redovisar nämnden ett mindre underskott om -0,1 miljoner kronor. I den redovisade prognosen förväntas avvikelserna vara -9,2 miljoner kronor vid årets slut vilket delvis är missvisade på grund av hur prognoserna för hemtjänst och korttidsboende fördelats mellan äldreomsorg och funktionshinderomsorg. Bedömningen är att omkring 3,5 miljoner kronor av underskottet egentligen ska redovisas under äldreomsorgen.

En jämförelse med tidigare år ger i dagsläget inte en rättvisande bild eftersom vissa kostnader, i samband med översättningar från den gamla ekonomimodellen till den nya modellen, inte har redovisats på korrekta verksamheter för åren 2020 och 2021. Uppskattningsvis är det omkring tio miljoner som saknas i kostnadsredovisningen för tidigare år under detta verksamhetsområde.

Hemtjänst i ordinärt boende

För hemtjänst i ordinärt boende till personer inom funktionshinderomsorgen redovisar nämnden ett underskott om -0,7 miljoner kronor och i prognosen förväntas underskottet vara -3,5 miljoner kronor.

Under perioden har volymen för hemtjänsten inom funktionshinderomsorgen legat över budgeterad nivå och antalet ersatta timmar har i genomsnitt uppgått till knappt 3 400 timmar per månad. Eftersom det är förhållandevis få personer inom hemtjänst för personer under 65 år kan volymen variera kraftigt mellan månaderna på grund av enstaka personers beslut. Detta gör det svårt att bedöma den kommande volymutvecklingen men i prognosen förväntas volymen fortsatt ligga på ungefär samma nivå som tidigare under resten av året.

Innefattar insatserna avlösning SoL, hemtjänst SoL, ledsagning SoL samt personligt utformat stöd SoL.

Fram till och med juni har volymen varit högre än föregående år men under juli och augusti har volymen legat omkring samma nivå som föregående år. Under 2021 uppgick antalet ersatta timmar till 3 220 timmar i snitt per månad och i prognosen för 2022 förväntas antalet ersatta timmar uppgå till 3 387 timmar i snitt per månad under året.

Volymutveckling, timmar (medel per månad)	helår 2021	jan-aug 2022	helår 2022
Hemtjänst i ordinärt boende FO	3 220	3 360	3 387

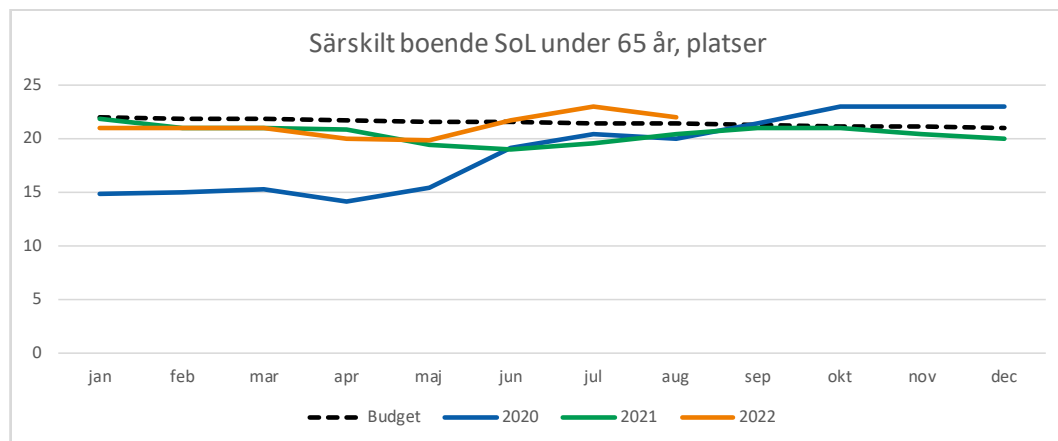
Som redan nämnts under avsnittet för vård och omsorg om äldre så redovisar hemtjänst i egen regi ett underskott om -8,1 miljoner kronor med en prognos på -8,3 miljoner kronor. Av detta redovisas -0,4 miljoner kronor respektive -3,0 miljoner kronor under insatser för personer med funktionsnedsättning.

I prognosen för hemtjänsten inom funktionshinderområdet redovisas som helhet en ökning av underskottet från -0,7 miljoner kronor till -3,5 miljoner kronor.

Särskilt boende

För särskilt boende inom funktionshinderomsorgen redovisas i dagsläget ett överskott om 0,6 miljoner kronor. I prognosen förväntas ett underskott om -2,6 miljoner kronor redovisas inom området.

Under början av året har volymerna legat under budgeterat nivå men i juni skedde en ökning och volymen har därefter legat över budgeterad nivå. Jämfört med föregående år har volymen varit högre från och med maj. I prognosen förväntas antalet platser fortsatt öka vilket kommer öka kostnaderna för köp av verksamhet.

I prognosen förväntas volymen uppgå till 25 platser vilket kan jämföras med 20 platser i december 2021 och 22 platser i augusti 2022.

Volymutveckling, platser	dec 2021	aug 2022	dec 2022
Särskilt boende SoL, FO	20	22	25

Som redan nämnts under avsnittet för vård och omsorg om äldre redovisar särskilt boende i egen regi ett underskott om -6,4 miljoner kronor. Av detta redovisas -0,7 miljoner kronor inom funktionshinderomsorgen och i prognosen redovisas -1,6 miljoner kronor av utförarens underskott inom funktionshinderomsorgen.

I prognosen förväntas avvikelser mot budget för särskilt boende inom funktionshinderomsorgen i sin helhet försämrats från 0,6 miljoner kronor i överskott till -2,2 miljoner kronor i underskott.

Turbundna resor

I redovisningen ska kostnaderna för turbundna resor inom funktionshinderomsorgen redovisas under verksamhetsområdet avseende insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB). I samband med övergången till den nya ekonomimodellen har inte alla kostnader avseende tidigare år redovisats inom rätt verksamhetsområde. Detta gör att den redovisade kostnadsökningen för insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB) ser ut att vara omkring tio miljoner kronor högre än den verkliga kostnadsökningen. Den faktiska kostnadsökningen för turbundna resor inom funktionshinderomsorgen bedöms vara 3,7 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen beror dels på volymökningar, dels på en prisökning till följd av ett nytt interimsavtal som började gälla från juli 2022.

Eftersom volymerna avseende daglig verksamhet enligt LSS förväntas öka under hösten kommer det påverka kostnaderna för turbundna resor. Dessutom har prisökningen i det aktuella avtalet en stor effekt under hösten och i prognosen bedöms nämnden redovisa ett underskott om -6,1 miljoner kronor avseende turbundna resor inom funktionshinderomsorgen.

Särskilda satsningar

Utveckling av välfärdsteknik

I mål och budget tilldelades vård- och omsorgsnämnden 1,0 miljoner kronor för utveckling av välfärdsteknik.

Socialtjänsten har anställt en projektledare som har påbörjat ett arbete med att ta reda på verksamhets- och brukarbehov i relation till området välfärdsteknik. Genom inhämtning av kunskap och erfarenheter från kommunens egen verksamhet, andra kommuner, SKR och en rad andra aktörer har förvaltningen skapat sig en bild av utmaningar och framgångsfaktorer i det fortsatta arbetet. Ett par viktiga insikter är att involvera

verksamheten tidigt vid införanden och att hitta former för att testa nya produkter i en liten skala för att samla in lärdomar innan beslut om ett bredare införande tas.

Under hösten planeras extra fokus ligga på det förebyggande arbetet och målgruppen äldre som bor hemma. Förvaltningen kommer att arbeta fram en modell för att kunna erbjuda de äldre en möjlighet att testa ny teknik i sin hemmiljö. Parallellt med detta kommer ytterligare behovsanalys genomföras för att ta reda på vad de äldre behöver för att känna sig trygga hemma för att förstå hur kommunen kan möta behoven. Ett arbete kommer att påbörjas med att undersöka om nämndens målgrupper inom funktionshinderomsorgen kan involveras för att öka den digitala delaktigheten bland äldre.

Säkerställa en fortsatt god kvalitet inom funktionshinderområdet

För att säkerställa en fortsatt god kvalitet inom funktionshinderområdet har nämnden tilldelats 5,0 miljoner kronor. Dessa medel har använts för att öka ersättningen inom insatserna för hjälp i hemmet enligt SoL samt inom bostad med särskild service enligt LSS.

Utveckla kommunens förebyggande och uppsökande arbete

Som en särskild satsning har vård- och omsorgsnämnden tilldelats 0,8 miljoner kronor för att utveckla kommunens förebyggande och uppsökande arbete och i samarbetet med civilsamhället genomföra aktiviteter i syfte att bryta ensamheten bland äldre.

Verksamheten har planerat för att erbjuda hembesök hos personer över 75 år som inte har några insatser från kommunen. Under hembesöket kommer personerna informeras om aktiviteter som kommunen och civilsamhället erbjuder i syfte att bryta ensamhet. Förvaltningen har ett samarbete med kultur och fritid, som också tilldelats medel för samma ändamål, och under hösten kommer ett flertal aktiviteter genomföras på seniorträffarna.

Ukraina

Ukraina, ekonomiska konsekvenser, tkr	Utfall perioden	Prognos helår
Intäkter (minskade - /ökade +)	119	119
Personalkostnader (minskade + /ökade -)	-107	-107
Övriga kostnader (minskade + /ökade -)	-12	-12
Minskade nettokostnader (+) /ökade nettokostnader (-)	0	0

Inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter redovisas endast en mindre kostnad kopplad till kriget i Ukraina. Samtliga kostnader har finansierats genom statsbidrag från Migrationsverket.

Extern finansiering

Extern finansiering (tkr)	Bidrag	Kostnad	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
God och nära vård	6 311	6 311	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Habiliteringsersättning	3 041	3 041	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Motverka ensamhet	4 366	4 366	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Specialistundersköterska	210	210	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Säkerställa god vård och omsorg	28 689	28 689	0	25 036	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver

Extern finansiering (tkr)	Bidrag	Kostnad	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
Teknik och kvalitet	1 043	1 043	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Främja ett hållbart arbetsliv	5 006	5006	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Äldreomsorgslyftet	12 114	12 114	0	0	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Prestationsbaserat statsbidrag att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden	7 835	3 763	4072	3 763	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Summa	68615	64543	4072		

God och nära vård

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och SKR där kommunernas andel gäller satsningar på nära vård, goda förutsättningar för vårdens medarbetare samt vidareutbildning för sjuksköterskor. Medlen har fördelats till egen regi samt till privata utförare av särskilda boenden inom Huddinge kommuns gränser.

Multiprofessionellt teamarbete och personcentrerad vård och omsorg är ett projekt som påbörjades under hösten 2021 avslutades under våren 2022. Projektet syftade till att utveckla och förbättra arbetsmetoder i de multiprofessionella teamen så att den vård och omsorg som erbjuds är personcentrerad och utgår från evidens och är av god kvalitet. I anslutning till projektet genomfördes en utbildning under våren 2022 i samarbete med Äldrecentrum där man inom särskilt boende utbildade reflektionsledare. Arbetet i projektet har främjat och inneburit ett stärkt teamarbete och ett mer personcentrerat arbetssätt.

Hälso- och sjukvårdsenheten har under våren haft en utvecklingsledare anställd på halvtid som har arbetet med verksamhetens rutiner och processer. Enheten har även satsat på sårvårdsutbildning för sjuksköterskor samt utbildning för chef och sektionschef kring vad hälso- och sjukvårdsansvaret innebär. För att öka den goda och nära vården har enheten under 2021 satsat på en extra jourslinga av sjuksköterskor vilket även har fortsatt under 2022. Införandet av den extra jourslingan har lett till ökad tillgänglighet av sjuksköterska för de boende under kvällar, nätter och helger. En sjuksköterska vidareutbildar sig genom att läsa till distriktsköterska på halvfart.

En del av bidraget används för inköp och installation av trygghetslarm inom äldreomsorgen. Larmen är beställda men det är i dagsläget oklart om leveranserna kommer att kunna ske under 2022. Detta skulle i så fall innebära att verksamheten behöver finansiera larmen via statsmedel 2023 alternativt inom befintlig budget samt att ny planering av aktiviteter för den del av bidraget som avsatts för larmen 2022 behöver göras.

Habiliteringsersättning

Syftet med statsbidraget är att införa, bibehålla eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS (habiliteringsersättning). Medlen är avsedda för habiliteringsersättning och ska betalas via dagpenning utifrån deltagande i daglig verksamhet enligt LSS. Stimulansbidraget betalas ut som ett engångsbelopp i slutet av året.

Motverka ensamhet

Statsbidragets syfte är att motverka ensamhet bland äldre samt att säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom oavsett ålder. Medel kan användas för personalkostnader, investeringar, utbildningskostnader och olika aktiviteter som är kopplade till att uppfylla syftet med bidraget. Medlen är fördelade mellan egen regi och privata utförare av hemtjänst och särskilt boende inom Huddinge kommuns gränser.

Samtliga enheter inom särskilt boende har projekthanterat så kallade aktivitetsombud. Deras roll är dels att kartlägga vilka aktiviteter som de boende är intresserade av, dels att ombesörja att aktiviteterna genomförs utifrån de boendes olika önskemål.

Införandet av aktivitetsombud har bidragit till ett mer systematiskt arbetssätt och mer fokus på aktiviteter i verksamheten. Genom att aktivitetsombuden har ett helhetsansvar för aktiviteter underlättar det planering

och genomförande samt att de boende erbjuds ett större utbud av aktiviteter anpassade för målgruppen.

En del av bidraget används för inköp och installation av trygghetslarm inom äldreomsorgen. Larmen är beställda men det är i dagsläget oklart om leveranserna kommer att kunna ske under 2022. Detta skulle i så fall innebära att verksamheten behöver finansiera larmen via statsmedel 2023 alternativt inom befintlig budget samt att ny planering av aktiviteter för den del av bidraget som avsatts för larmen 2022 behöver göras.

Specialistundersköterska

Syftet med bidraget är att göra det möjligt för fler undersköterskor att via yrkeshögskolan utbilda sig till specialistundersköterskor med fokus på äldreomsorg och demensvård. Specialistundersköterskor är en viktig länk mellan undersköterskan och sjuksköterskan, och kan i den rollen avlasta sjuksköterskorna inom äldreomsorgen.

Medlen får användas till att undersköterskor anställda inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre ska utbilda sig inom yrkeshögskolan till specialistundersköterskor med fokus på vård och omsorg om äldre och vård och omsorg om personer med demenssjukdom.

En medarbetare inom särskilt boende studerar till specialistundersköterska och blir klar under 2023.

Säkerställa god vård och omsorg

Syftet med statsbidraget är att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer. Medlen får användas utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten.

Under 2022 är 25 miljoner kronor av statsbidraget budgeterade att användas till höjd ersättningen inom hemtjänst och särskilt boende för personer över 65 år. Utfallet per den sista augusti ligger inom budgetramen för såväl särskilt boende som hemtjänst.

En del av bidraget används för inköp och installation av trygghetslarm inom äldreomsorgen. Larmen är beställda men det är i dagsläget oklart om leveranserna kommer att kunna ske under 2022. Detta skulle i så fall innebära att verksamheten behöver finansiera larmen via statsmedel 2023 alternativt inom befintlig budget samt att ny planering av aktiviteter för den del av bidraget som avsatts för larmen 2022 behöver göras.

Teknik och kvalitet

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla genom digitalisering inom äldreomsorgen.

Bidraget används i sin helhet för trygghetslarm inom äldreomsorgen. Larmen är beställda men det är i dagsläget oklart om leveranserna kommer att kunna ske under 2022. Detta skulle i så fall innebära att verksamheten behöver finansiera larmen via statsmedel 2023 alternativt inom befintlig budget samt att ny planering för aktiviteter inom det aktuella statsbidraget 2022 behöver göras.

Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämningsbonusen)

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personalen inom hälso- och sjukvårdsverksamhet samt socialtjänstverksamhet avseende omsorg om äldre personer. Statsbidraget ska användas till insatser som bidrar till att främja ett hållbart arbetsliv för personal.

För 2022 har förvaltningen ansökt om bidrag för olika projekt både för egen regi och för de privata utförare som anmält intresse och velat ta del av bidraget. Totalt har kommunen beviljats 5 006 419 kronor i bidrag varav egen regi erhållit 3 950 416 kronor.

Egen regi har planerat att via handledning, reflektion, planeringsdagar samt friskvårdsaktiviteter påverka återhämtningen för medarbetarna. Genom aktiviteterna som planeras i projektet är målet att stressen ska minska. Genom ökad kunskap om arbetsmiljö, friskvård och återhämtning kommer förutsättningarna öka för att medarbetare och chefer ska känna att de har mer kontroll över sin arbetssituation och arbetsmiljö vilket leder till en större nöjdhet.

Inom ordinärt boende kommer arbetet med att skapa bättre arbetsscheman för medarbetarna att fortsätta. Bättre arbetsscheman skapar mindre stress ute hos kund vilket i förlängningen leder till nöjdare medarbetare och även nöjdare kunder.

Äldreomsorgslyftet

Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Totalt 44 personer har deltagit i utbildning under våren 2022 varav 30 personer från egen regi.

Sedan starten har 23 medarbetare inom särskilt boende och hemtjänst utbildat sig till undersköterska och tagit examen.

Prestationsbaserat statsbidrag att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden

Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att öka sjuksköterskebemanningen och den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen. Totalt beviljades Huddinge kommun 7 835 234 miljoner kronor i bidrag. Medlen hanteras som en budgetförstärkning och för 2022 är det budgeterat 3 763 000 kronor och resterande 4 072 000 för 2023. För 2022 avser 830 000 kronor externa utförare. Statsbidraget är inte förknippat med återrapportering av användningen av medlen.

Hälso- och sjukvårdsorganisationen har kunnat minska den inhyrda personalen jämfört med föregående år genom att satsa på personal som är mera stadigvarande i verksamheten. Enheten erbjuder också längre introduktion för nyanställda sjuksköterskor, mellan 1–2 veckor beroende på tidigare erfarenhet och behov.

Investeringsredovisning

Nämndens investeringar

Investeringar, tkr	Helår 2022			Perioden jan - aug 2022		
	Budget	Prognos	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Investeringar särskilt boende	4 180	1 293	2 887	2 787	1 043	1 744
Investeringar ordinärt boende	500	361	139	333	0	333
Investeringar boende LSS	1 670	741	929	1 113	491	622
Övriga investeringar	850	0	850	567	0	567
Summa	7 200	2 395	4 805	4 800	1 534	3 266

Per den sista februari har totalt 1,5 miljoner kronor i investeringsutgifter redovisats. Detta avser exempelvis utgifter för mobilt reservkraftverk och inköp av desinfektionsutrustning inom äldreomsorgen samt mobilförstärkning och passersystem inom bostad med särskild service enligt LSS. Under resten av året kan ytterligare investeringar tillkomma.

Medlen avseende installation av sprinklersystem inom boende LSS som förts över från tidigare år kommer inte att användas till följd av förändrat behov.

De investeringsmedel avseende digitala mötesbokningar som överfördes från föregående år förväntas heller inte användas under året. Den förstudie som planerats under 2022 är ännu inte påbörjad, och det är oklart om förstudien kommer att påbörjas under året. Förstudien behöver utreda om liknande behov av tjänst finns inom andra förvaltningar, samt att identifiera tänkbara delösningar i befintliga system.

Sammantaget förväntas den totala investeringsutgiften inom nämndens verksamheter att uppgå till 2,4 miljoner kronor vid årets slut. Det innebär att 4,8 miljoner kronor av investeringsbudgeten förväntas vara outnyttjad.

Lokaler

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 15 september att starta ett nytt serviceboende enligt LSS 9 § 9 på Sjödalsvägen 14 - 16 med plats för 11 personer. Boendet ska drivas av verksamheten i egen regi och ska enligt planeringen starta januari 2023. Det nya boendet medför möjligheter att erbjuda personer med externa placeringar boende på Sjödalsvägen. Detta minskar kostnaderna för befintliga externa placeringar då externa placeringar är mer kostsamma än placeringar i kommunens egen regi. I september 2022 görs bedömningen att 5 eller 6 externa placeringar kan upphöra och att 5 eller 6 personer med nya behov av serviceboende kan

beredas plats inom verksamheten i Huddinge kommuns egen regi.

Huddinge kommun har två reservkraftaggregat som kan användas för vård- och omsorgsboenden inom Huddinge kommun. Dels ett befintligt på Stortorp, dels ett mobilt reservkraftaggregat som kan användas till Västergården, Rosendalsgården Tallgården och Björnkulla. Installation av omkopplare för att kunna använda det mobila reservkraftaggregatet har nu genomförts så att det är möjligt att ansluta vid strömavbrott. Det som återstår är att installationerna ska funktionstestas innan vintern. I investeringsbudgeten har 2,5 mkr avsatts för ändamålet och överensstämmer med kostnaden.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda	Augusti 2021	Augusti 2022	Skillnad
Antal anställda	1605	1517	-88

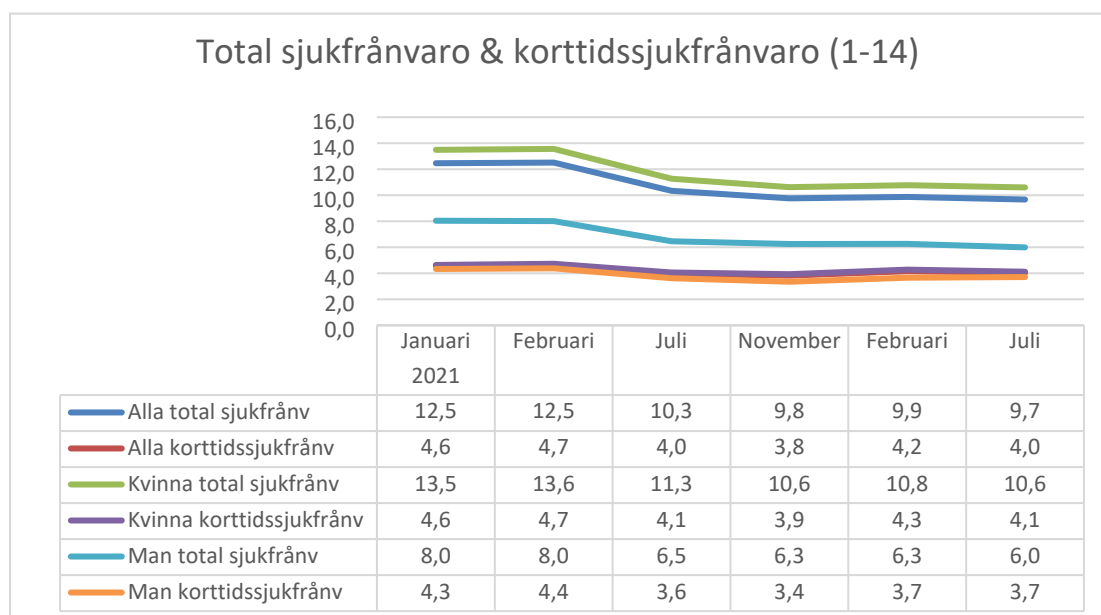
Antalet anställda per augusti 2022 har minskat med 5,5 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Siffran avser antal personer exklusive timvikarier.

Av de totalt antal anställda är 79 procent kvinnor och 21 procent män. I jämförelse med föregående år har antalet kvinnor minskat medan männen har ökat.

Minskningen har skett inom äldreomsorgen och då främst inom de särskilda boendena för äldre: Björnkulla och Rosendalsgården, samt inom den centrala hemtjänsten. Det är framför allt andelen med allmän visstidsanställning och vikariat som minskat, samtidigt som antalet timanställda har ökat jämfört med föregående år. På grund av svårigheter att rekrytera personal blev semesterplaneringen färdig senare än planerat, vilket medförde att arbetspass bemannades med timanställd personal istället för månadsanställda. Svårigheterna bestod bland annat i ett ökat behov av vikarier till följd av en ökad smittspridning över sommaren.

Personalomsättningen har ökat under året från att ha varit relativt låg de senaste åren. En rimlig förklaring är att den osäkerhet som rådde på arbetsmarknaden under covid-19 nu har stabiliserats vilket påverkar rörligheten.

Inom funktionshinderomsorgen har däremot antalet anställda med allmän visstidsanställning minskat till förmån för antalet med tillsvidareanställning jämfört med föregående år.

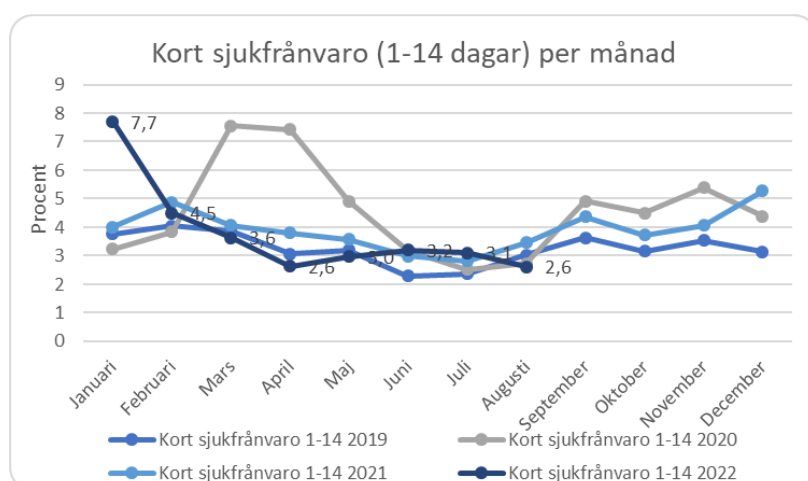
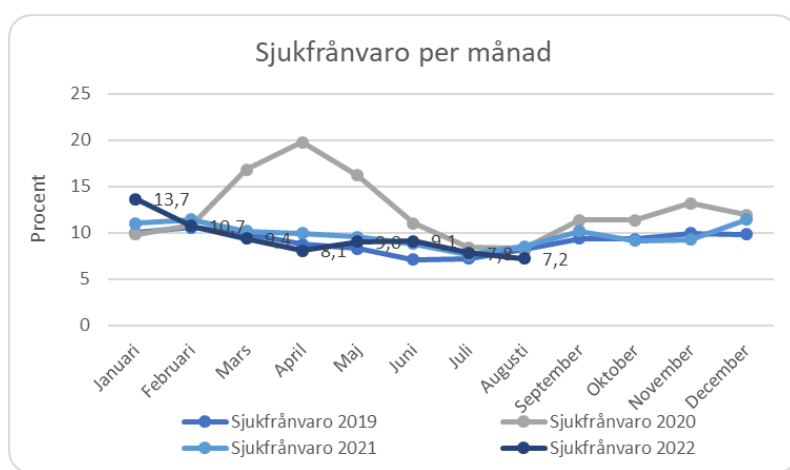
Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron⁵ har minskat med 0,6 procentenheter i juli 2022 jämfört med föregående år.

Sett över en 18 månaders period har den minskat med 2,8 procentenheter. Sjukfrånvaron har minskat både för kvinnor och män.

Den totala sjukfrånvaron per månad avviker från tidigare år under januari månad då sjukfrånvaron nästan var dubbelt så hög men från februari och framåt följer den i stort sett tidigare år bortsett från 2020 som avviker med en högre sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron har minskat eller ligger kvar på samma nivå i de olika segmenten. Ökningen i början av 2022 är kopplat till den ökade smittspridningen i samhället av covid-19 som sedan planar ut i februari 2022. Under denna period var smittspridningen av covid-19 fall som störst i samhället och våra medarbetare uppmanades att följa rådande restriktioner att stanna hemma vid minsta symptom för att undvika smittspridning på arbetsplatsen.

En förklaring till att sjukfrånvaron har sänkts kan kopplas till en ökad vaccinationsgrad i samhället samt effektiva rutiner för minskad smittspridning på arbetsplatsen. En del av förvaltningens medarbetare har haft ett ökat distansarbete. Det har även skett ett strukturerat arbete av uppföljning av sjukfrånvarorsaker, samt förebyggande samtal med medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro för att motverka längre sjukfrånvaro. Förvaltningens pågående rehabiliteringsarbete för att minska sjukfrånvaron nedan är åtgärder som bidragit till sjukfrånvarons positiva utveckling under perioden.

Förvaltningens pågående arbete för minskad sjukfrånvaro

Förvaltningens verksamheter har särskilt fokuserat på tidiga insatser som ger chefer insyn i orsaker till sjukfrånvaron för att kunna vidta åtgärder för att minska frånvaron och risken för längre sjukskrivningar. Ett fortsatt fokus på dessa aktiviteter är viktigt i det förebyggande rehabiliteringsarbetet för att minska

⁵ r12 = rullande 12, innebär att redovisa resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden, i detta fall 31 juli 2022.

sjukfrånvaron.

En ny gemensam process kring sjukanmälan har utarbetats av kommunstyrelsens förvaltning där medarbetaren dag ett ringer sin närmaste chef och anmäler sig. Dag tre har ansvarig chef personlig kontakt med medarbetaren. Syftet med samtalet är omsorg om den enskilde, att stämma av hälsoläget när medarbetaren kan komma åter till arbetet med eller utan anpassningar och att personalplanera utifrån det. Under hela den första veckan är det viktigt med en löpande dialog mellan chef och medarbetare. Dialogen mellan chef och medarbetare bedömer vi kommer bidra till att sänka sjukskalet ytterligare.

För att förhindra långtidssjukskrivningar erbjuds alla medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro ett hälsosamtal via företagshälsovården och uppföljande samtal med närmsta chef samt att det finns plan för återgång i arbete för de medarbetare som har varit sjukskrivna 30 dagar.

Förvaltningen har sedan en tid stöd av en HR-konsult via kommunstyrelseförvaltningen som avlastat HR-enheten gällande rehabiliteringsärenden kopplat till den längre sjukfrånvaron.

Vidare sker en kontinuerlig uppföljning kring statistik och kostnader gällande sjukfrånvaro för samtliga sjukfrånvarointervall i samverkan mellan verksamhetens chefer och HR-enheten. Detta för att finna orsaker bakom frånvaron på enheten och tidigt kunna sätta in lämpliga åtgärder.

Förvaltningen har sedan en tid stöd av en HR-konsult via kommunstyrelseförvaltningen som avlastar HR-enheten gällande rehabiliteringsärenden kopplat till den längre sjukfrånvaron.

Ett pilotprojekt kring riskorienterat arbetssätt (ROA) pågår sedan hösten 2021 i syfte att minska sjukfrånvaron. Det innebär ett systematiskt och förstärkande arbete kopplat till ordinarie arbetsmiljöarbete med riktade insatser till arbetsplatser och medarbetare i syfte att förebygga och förkorta sjukskrivning. I projektet ingår enheterna Rosendalsgårdens äldreboende, Hemtjänsten för Stuvsta-Segeltorp samt Kommunalvägens boendeenhet inom LSS. Arbetet är indelat i sex olika steg, se bild nedan. En kartläggningsfas av företagshälsovården har genomförts för att finna rotorsaker och sätta in lämpliga åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Alla kartläggningar är klara samt återkoppling till chef och medarbetare har getts från företagshälsovården. I nuläget pågår en analys och planering och genomförande av åtgärder. En uppföljning och utvärdering av projektet förväntas vara klar innan årsskiftet.

Arbete för att säkra kompetensförsörjningen

För att möta kompetensförsörjningsutmaningen behöver nämndens verksamheter fokusera på att skapa förutsättningar för cheferna i första linjen så att de har möjlighet att utöva ett nära tillitsbaserat ledarskap. Enligt Socialstyrelsen rapport gällande förutsättningar och stöd för första linjens chefer inom äldreomsorgen⁶ lyfts ett antal åtgärder som behöver utvecklas för att detta ska kunna ske.

Chefer inom äldreomsorgen och hemtjänsten har enligt rapporten i snitt 50 respektive 42 anställda. Antalet medarbetare per chef påverkar arbetsmiljön både för chef och för medarbetare. Socialstyrelsen pekar på att antalet medarbetare behöver bli färre per chef för att säkerställa att chefen har rätt förutsättningar för att utföra det nära ledarskapet samt möta andra krav i den komplexa rollen.

Stödet till chefer från stödfunktioner såsom ekonomi, HR och kommunikation behöver utvecklas samt att det

⁶ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-8-7524.pdf#page31>

administrativa stödet i form av system måste utvecklas genom bland annat digitaliseras eller på annat sätt bli mer användarvänliga och lättillgängliga som skapar mervärde i stället för frustration.

Det är fortsättningsvis svårt att rekrytera och behålla sjuksköterskor och specialistundersköterskor varför verksamheterna bland annat har påbörjat ett arbete med att se över behovet av att validera och kompetensutveckla medarbetarnas kompetens för att möta kompetensförsörjningsutmaning utöver de insatser som redan idag genomförs via äldreomsorgslyftet. Samma svårigheter råder för funktionshinderomsorgen där bristen framförallt rör stödassistenter och stödpedagoger.

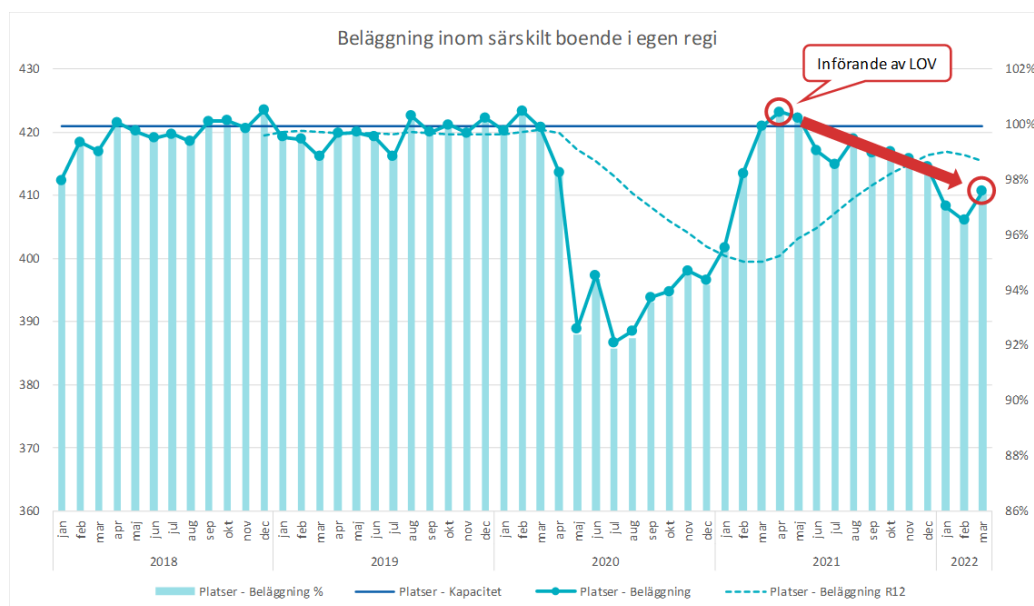
Förvaltningen har under året implementerat en kompetensförsörjningsplan som ska stödja verksamheterna att identifiera vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkra kompetensförsörjningen.

Arbetet med att möta kompetensförsörjningsutmaningen är det förvaltningen ser behöver prioriteras inom nämndens verksamheter kommande år med stort fokus på att skapa bättre förutsättningar för chefer. Verksamheterna i förvaltningen behöver aktivt arbeta med att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna stå sig i konkurrensen om arbetskraften vilket kommer att vara avgörande för att kunna bedriva arbetet i verksamheten.

Effektivitetsarbete

Inom ramen för effektivitetsarbete har ett förvaltningsövergripande utredningsarbete pågått sedan november 2021. Syftet har varit att identifiera områden med utrymme för kostnadseffektiviseringar med bibehållen kvalitet. Arbetet har lett till att socialförvaltningen tagit fram en modell för att regelbundet kunna följa kostnads- och kvalitetsutvecklingen inom verksamheterna för att kunna identifiera de områden som bör prioriteras för fördjupad analys. Helhetsperspektivet har beaktats för att rätt resurser ska kunna användas där de gör mest nytta. I en första tillämpning av modellen valdes *äldreomsorgens särskilda boenden* ut för en fördjupad effektivitetsanalys.

Under året har nämndens verksamheter fortsatt sin fördjupade analys över nuläget för att kunna bestämma börläget och identifiera inom vilka delar en förändring behöver uppnås för att påverka resultatet. Analysen har visat att Huddinges äldreboenden i egen regi haft en negativ trend för beläggningsgraden på sina boende sedan särskilda boenden för äldre övergått till kundvalssystemet (LOV) i april 2021.

Det eftersträvarde börläget för kommunens särskilda boenden för äldre är en beläggningsgrad på 99 procent. Analyserna har visat på följande områden där åtgärder behöver tas fram och genomföras för ett lyckat effektiviseringsarbete:

- Utreda behovet av finska avdelningar och föreslå framtida strategi och samtidigt ta hänsyn till gällande

lagstiftning om nationella minoriteter⁷. Den finsktalande minoriteten är minskande och andra kommuner i Huddinges närområde har öppnat egna finska avdelningar, vilket innebär att förutsättningarna för dagens antal platser reserverade för finsktalande har förändrats.

- Utredda behovet av framtida fördelning av somatisk/demens-platser och förslag på strategi. Antalet personer med demensdiagnos förväntas att öka under de kommande åren⁸ vilket påverkar behovet av antalet platser med demensinriktning för Huddinge kommuns invånare. En handlingsplan med förslag till åtgärder skall vara klar vecka 41.
- Förbättrad marknadsföring av den egna regins verksamheter.

Plan för intern kontroll

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker, dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i kommunallagen (2017:725), KL 6:6 samt i reglemente för intern kontroll, HKF 9410. De skall "se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt". Uppföljningen av arbetet med intern kontroll sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden har i verksamhetsplanen identifierat fyra risker och kopplat åtgärder till dessa. En åtgärd kopplat till dagverksamhet för äldre kommer inte att genomföras, då behovet inte längre kvarstår. Åtgärdsarbete kopplat till de ekonomiska riskerna har pågått under hela året, men har inte visat sig vara tillräckliga för att uppnå en budget i balans. En av åtgärderna är tillika nämndens särskilda fokus för effektivitetsanalys, vilket kommer att fortsätta under nästkommande år.

För de systematiska kontroller som nämnden beslutat om, har kontrollen rörande prestationsnivån påvisat ett förbättrat resultat jämfört med föregående år. Nämnden avvaktar resultat från övriga systematiska kontroller från kommunstyrelseförvaltningen för eventuellt behov av åtgärder.

Riskreducerande åtgärder

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
---------------	------	------------

⁷ En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

⁸ Referens: Socialstyrelsens riktlinjer för demensvård

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
1. Ekonomisk hållbarhet	Hemtjänst i egen regi når inte en budget i balans	<p>Genomlysning över ytterligare möjliga åtgärder för att nå en budget i balans.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Utöver det direkta arbetet med åtgärder inom verksamheten för att komma till rätta med en budget i balans, behöver de kommunala insatserna ses över och utvecklas för att kunna möta de framtida behoven med att bemanna inom vård och omsorg med befintliga resurser där kostnaderna för välfärden fortsätter att öka. Utifrån kompetensförsörjningsbristen på undersköterskor, och de ökade kraven på kompetens ska ett utredningsarbete göras för att säkra att rätt kompetens används på rätt ställe och se hur arbetssätt kan förändras för att möjliggöra en differentiering av uppgifter. Ersättningsnivåerna kan utifrån detta behöva differentieras. Arbetet har även identifierat ett behov av systemförändring för att kunna optimera schemaläggning och jobba bättre med bemanningsekonomi och en dialog förs med HR om hur detta behov kan tillgodoses. En utredning rörande hur förvaltningen på bästa sätt kan säkra en effektiv vikariehantering kommer att genomföras under hösten.</p>
		<p>Arbete med besparingsåtgärder enligt åtgärdsplan</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Hemtjänstens planering och hantering för att komma till rätta med en budget i balans redovisas under ekonomiavsnittet, driftsredovisning per verksamhet. Åtgärderna inom nämndens verksamheter redovisas i separat bilaga.</p>
	<p>Särskilt boende i egen regi för äldre uppnår inte en budget i balans</p> <p>Genomlysning över ytterligare möjliga åtgärder för att nå en budget i balans.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>En fördjupad genomlysning sker inom ramen för effektivitetsarbetet där fokus för året är särskilda boenden för äldre. Analysarbetet är under genomförande och planering och genomförande av åtgärder beräknas pågå under nästkommande år. Arbetet följs under rubriken Effektivitetsarbete.</p>	
		<p>Arbete med besparingsåtgärder enligt åtgärdsplan</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Verksamheterna inom särskilt boende för äldre redovisar sin planering och hantering för att komma till rätta med en budget i balans under ekonomiavsnittet, driftsredovisning per verksamhet. Åtgärderna inom nämndens verksamheter redovisas i separat bilaga.</p>
	Skattemedel används felaktigt på grund av välfärdsbrottslighet	<p>Tillsammans med Kommunstyrelseförvaltningens upphandlingssektion och säkerhetssektion behöver förvaltningen utveckla arbetssätt för hur vi tillsammans med andra aktörer kan motverka välfärdsbrottslighet.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Sedan risken identifierades har dialog påbörjats inom de olika avdelningarna inom kommunstyrelseförvaltningen för att se över behovet av kommunövergripande hantering av välfärdsbrott och gemensamma arbetssätt i kommunkoncernen. I dialog med upphandlingssektionen och trygghet- och säkerhetssektionen har det framkommit att det i dagsläget inte finns något uppdrag att hålla i frågan på kommunövergripande nivå. Socialförvaltningen har tillsammans med upphandlingssektionen startat ett gemensamt utvecklingsarbete för att ytterligare hitta metoder och strategier i syfte att förhindra välfärdsbrott.</p>

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
2. Social hållbarhet	Personer i behov av dagverksamhet inte kan få sitt behov tillgodosett på grund av platsbrist	<p>Kommunens egen regi utökar antalet platser för att kunna erbjuda fler personer dagverksamhet.</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar När risken identifierades var planeringen att öppna dagverksamhet för äldre på Stortorp. Utifrån den översyn som genomförts under våren, har man rekommenderats att avvakta med att starta en ny dagverksamhet då utredningen påvisat att tidigare rådande platsbrist i huvudsak var en följd av restriktioner med anledning av covid-19-pandemin, då kapaciteten begränsades för att minska smittrisken. Dagverksamheterna har sedan i somras börjat återgå till ordinarie verksamhet. Risken får därför anses vara hanterad.</p> <hr/> <p>En översyn av kundvalet dagverksamhet ska genomföras för att se hur behovet av platser kan tillgodoses</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Översynen är klar och rekommendationer är överlämnade till verksamheten som nu ska vidta åtgärder.</p> <p>Rekommendationer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se över fördelningen av kapaciteten mellan de olika inriktningarna kring demens och sociala i förhållande till behoven. • Avvakta med den planerade enheten för dagverksamhet på Stortorp och utreda ifall någon av de sociala dagverksamheterna kan byta inriktning eller avvecklas. • Det behöver göras en bedömning av vad som kan anses vara en rimlig väntetid från beslut till verkställighet. • Det behöver göras en bedömning av vad som kan anses vara en rimlig belägningsgrad. • Undersöka ifall det på något sätt är möjligt och lämpligt att samlokalisera dagverksamheten (gäller alla tre) med annan verksamhet under andra tider. • Se över möjligheten att erbjuda en mer anpassad lokal för att tillgodose behov av hjälpmedel och utrymmen för personer med större och mer omfattande rörelsenedsättningar, till exempel golv- och taklyftar, hjälpmedel vid toalettbesök med mera. • Kostnadsnivån behöver sänkas och förslag på förändringar för att nå en ekonomi i balans utifrån nuvarande ersättning och rimlig belägningsgrad behöver tas fram. Utredningen bedömning är att det ska gå att nå en budget i balans utifrån beslutad ersättningsnivå. • Utreda ifall det vore mer kostnadseffektivt att bedriva dagverksamhet som en anslagsfinansierad verksamhet och därmed ompröva beslutet om konkurrensutsättning enligt kundvalet (LOV). Idag finns inga privata utförare med i LOV och vi ser samma tendens i andra kommuner som dagverksamhet inom LOV.

Systematiska kontroller

Mål / process	Systematisk kontroll	Status och kommentar
1. Ekonomisk hållbarhet	<p>Prestationsnivån enligt medarbetarenkäten ska överstiga riktvärdet 70. Prestationsnivå är den nivå på resultat i medarbetarenkät som sammantaget visar hur väl organisationen skapar förutsättningar för att attrahera och behålla professionella medarbetare då det anger nivån där organisation och medarbetare mår och presterar bra.</p> <p>Varför görs kontrollen? Nämndens verksamheter har de senaste åren legat över målvärdet varför förvaltningen kommer att bevaka trenden en tid i form av en systematisk kontroll för att säkra att det goda resultatet bevaras.</p>	<p> Klart</p> <p>Nämndens värde gällande prestationsnivå för 2022 är 73,2, vilket är en ökning jämfört med föregående år då värdet var 71,5. Detta innebär att nämnden ligger inom zonen för förändringskraft. Värdet visar att prestationsnivån i nämnden är hög. Vilja, engagemang och förutsättningarna att utföra sitt arbete är mycket goda. Verksamheten har kraft att förändras, har ett högt välbefinnande och löper liten risk för ohälsa.</p>
Löneutbetalning	<p>Granska ej hanterade poster som är lönepåverkande</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	<p>De kommunövergripande kontrollerna genomförs under hela året och resultatet slutrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse. Om kontrollerna påvisar avvikelser kontaktar kommunstyrelsens förvaltning, de ansvariga för åtgärder direkt.</p>
	<p>Granskning av ej attesterade utanordningslistor</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	
Personuppgiftshantering	<p>Granskning av personuppgiftsbiträdesavtal</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	<p>De kommunövergripande kontrollerna genomförs under hela året och resultatet slutrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse. Om kontrollerna påvisar avvikelser kontaktar kommunstyrelsens förvaltning, de ansvariga för åtgärder direkt.</p>
Redovisning	<p>Kontroll av moms i samband med IT-utrustning överstigande 100 000 kr</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	<p>De kommunövergripande kontrollerna genomförs under hela året och resultatet slutrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse. Om kontrollerna påvisar avvikelser kontaktar kommunstyrelsens förvaltning, de ansvariga för åtgärder direkt.</p>
Representation	<p>Stickprov via manuell granskning (konton och underlag)</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	<p>De kommunövergripande kontrollerna genomförs under hela året och resultatet slutrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse. Om kontrollerna påvisar avvikelser kontaktar kommunstyrelsens förvaltning, de ansvariga för åtgärder direkt.</p>
Upphandlingsprocess	<p>Kontroll av att direktupphandlingar utförs av certifierade beställare samt att direktupphandlingar över 50 000 kronor dokumenteras enligt kommunens riktlinjer</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	<p>De kommunövergripande kontrollerna genomförs under hela året och resultatet slutrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse. Om kontrollerna påvisar avvikelser kontaktar kommunstyrelsens förvaltning, de ansvariga för åtgärder direkt.</p>
	<p>Kontroll av att inköp sker från kommunens ramavtal, i de fall sådana finns</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	

Mål / process	Systematisk kontroll	Status och kommentar
	<p>Kontroll av inköp överstigande fastställd direktupphandlingsgräns</p> <p>Varför görs kontrollen? Kommunstyrelsen har identifierat risken som förvaltningsövergripande och kommer genomföra kontrollen för samtliga nämnder.</p>	<p>De kommunövergripande kontrollerna genomförs under hela året och resultatet slutrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse.</p> <p>Om kontrollerna påvisar avvikelser kontakter kommunstyrelsens förvaltning, de ansvariga för åtgärder direkt.</p>

Plan för uppföljning och insyn

Nämnderna har i sina verksamhetsplaner redovisat hur de planerar att följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare. Uppföljningen ska utgå från de mål som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställts i avtal och uppdragsbeskrivningar.

Redovisa om tillsyn och uppföljning genomförts som planerat, samt sammanfattning av resultat. Resultatet av respektive uppföljning redovisas till relevant mottagare som ett separat ärende.

Uppföljning

Tillsyn och uppföljning av utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem samt ramavtal har genomförts i enlighet med nämndens verksamhetsplan 2022.

Uppföljningen av utförare som ingår i valfrihetssystemet har två övergripande syften; dels att kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar, dels för att utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete med att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster. I enlighet med verksamhetsplanen genomförs under 2022 tre olika typer av uppföljning avtalsuppföljning, fördjupad uppföljning och kvalitetsuppföljning.

Avtalsuppföljning

Avtalsuppföljning är den systematiska kontrollen av att verksamheterna inom kundvalen följer avtal och håller god kvalitet. Avtalsuppföljningen genomförs årligen med hjälp av webbenkäter samt samtal med utförarna.

Hemtjänst

Huddinge kommun har nio privata hemtjänstföretag samt kommunens hemtjänst i egen regi. Två av dessa utförare startade sina uppdrag under våren 2022 och deltar således inte i årets avtalsuppföljning.

Fem utförare hade avvikelser och förvaltningen har godkänt deras påföljande åtgärder. Resterande utförare samt kommunens egen regi uppfyllde kraven i upphandlingen med kommunen. Inom verksamhetsområdet hemtjänst har några utvecklingsområden identifierats i samband med uppföljningen.

- Generellt finns behov av att öka personalens kompetens både avseende undersköterskeutbildning och i svenska språket.
- Samtliga utförare anger att det krävts omprioriteringar i verksamheten på grund av sjukfrånvaro orsakad av rådande pandemi. Bland annat har den sociala dokumentationen, vilken främst handlar om upprättande och uppföljningar av genomförandeplaner, fått stå tillbaka.
- Flera utförare har vissa utvecklingsområden avseende det systematiska förbättringsarbetet och i huvudsak personalens arbete med att rapportera avvikelser, synpunkter och klagomål. Hos flera utförare visas en underrapportering.

Särskilt boende för äldre

Utförare i egen regi

Tio enheter varav fem inom Stortorps äldreboende har följts upp. Åtta enheter har delgetts åtgärdsplaner, dels med avvikelser, dels med begäran om förtydliganden av svar. I samtliga fall har adekvata åtgärder planerats, vidtagits och oklarheter förtydligats. Avvikelserna har bland annat bestått i behov av utbildningsinsatser

gällande det svenska språket i skrift, att det inte serveras två varmrätter till lunch och middag och att daglig utevistelse saknas. Bedömningen är att samtliga utförare inom kommunens verksamhet uppfyller avtalets krav.

Positivt att uppmärksamma är att kompetensutveckling under 2021 hållit en god nivå och att planeringen för 2022 är tillfredsställande. Användbara riskanalyser och adekvat egenkontroll har genomförts liksom en planering för det övergripande utvecklingsarbetet för 2022. Gemensamt för enheterna är att man har en bra modell för systematisk återkoppling av resultat och åtgärder till personalen.

Privata utförare

Inom kundvalet har 22 privata utförare följts upp varav 17 har delgetts åtgärdsplaner, dels med avvikelser, dels med begäran om förtydliganden av svar. I samtliga fall har adekvata åtgärder planerats och vidtagits och oklarheter förtydligats. Avvikelserna har bland annat bestått i behov av utbildningsinsatser gällande det svenska språket i skrift, samverkan med anhörigstöd och brandövningar. Flera utförare har en genomtänkt modell för systematisk återkoppling, en ambitiös plan för utvecklingsarbete och kompetensutveckling liksom en tydlig struktur för att hålla värdegrundsarbetet levande. En avtalsuppföljning kompletterades med ett platsbesök då en del av enkätsvaren kunde tolkas som avvikelser. Oklarheterna redde ut i samband med besöket. Bedömningen är att samtliga externa utförare inom särskilt boende uppfyller avtalets krav.

Utförare inom särskilt boende med ramavtal enstaka permanent plats över 65 år

Tre särskilda boenden har ingått i avtalsuppföljningen då boendet har placeringar från Huddinge kommun. Samtliga har delgetts åtgärdsplaner. Anledningarna handlar bland annat om den systematiska återkopplingen av resultat och åtgärder till medarbetare och anhörigstöd. Bedömningen är att samtliga privata utförare inom ramavtalet för särskilt boende uppfyller avtalets krav.

Boendestöd för personer med funktionsnedsättning

Inom kundvalet finns fyra utförare, varav en drivs av Huddinge kommun. Utförarna av boendestöd för personer med funktionsnedsättning efterlever kraven i upphandlingen.

Ledsagar- och avlösarservice enligt LSS och ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen för personer under 18 år

Inom kundvalet finns fyra utförare, varav en drivs av Huddinge kommun. Utförarna av ledsagar- och avlösarservice efterlever kraven i upphandlingen.

Daglig verksamhet

Inom kundvalet daglig verksamhet finns 47 utförare, varav 17 drivs av Huddinge kommun. Utförarna av daglig verksamhet efterlever kraven i upphandlingen. Förutom kraven i upphandlingen har förvaltningen även följt upp hur utförarna förbereder och möjliggör praktikplatser åt brukarna, vilket de flesta sköter väl. Hälsa och rörlighet har också följts upp, vilket utförarna generellt är engagerade inom.

Korttidshem och lägervistelse för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

Inom kundvalet finns 15 utförare, varav en drivs av Huddinge kommun. Utförarna av korttidsvistelse efterlever kraven i upphandlingen.

Fördjupad uppföljning

Fördjupad kontroll genomförs på förekommen anledning, till exempel av inkomna klagomål, mönster av brister inom en bransch samt vid brister identifierade vid avtalsuppföljning. Fördjupad uppföljning initieras även då nya utförare har startat upp i kommunen. Den fördjupade uppföljningen genomförs genom besök i verksamheten och granskning av dokument.

Hemtjänst

Under perioden har nio fördjupade uppföljningar genomförts inom kundvalet för hemtjänst. Dessa fördjupade uppföljningar har föranletts av:

- Brister identifierade av externa klagomål.
- Förändringar hos utförarens organisation såsom lokaler, verksamhetsansvarig och utökat kundunderlag genom förvärv.
- Omvärldsbevakning via media om välfärdsfusk i annan kommun.

Samtliga uppföljningar har sammanställts av förvaltningen som underlag för bedömning. Flertalet av utförarna har fått åtgärdsplaner utifrån identifierade avvikelser. Alla åtgärdsplaner har godkänts av förvaltningen.

Daglig verksamhet

Fördjupad uppföljning har genomförts hos två privata utförare inom daglig verksamhet. De fördjupade uppföljningarna genomfördes eftersom det är två nya företag och verksamheter. Det ena företaget fick inkomma med svar om vissa av kraven i upphandlingen, men är nu godkända att fortsätta bedriva daglig verksamhet i Huddinge kommun.

Kvalitetsuppföljning

Under 2022 har förvaltningen valt att granska hur användandet av Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem bättre kan implementeras i verksamheterna. Intervjuer har genomförts med verksamhetsansvariga och personal inom hemtjänst och daglig verksamhet. Under hösten ska samma sak göras även med särskilt boende för äldre innan kvalitetsuppföljningsrapporten färdigställs.

Konkurrensprövningsplan

Aktiv konkurrensprövning är en del av kommunens rationella styrning med syftet att systematiskt och metodiskt pröva om även andra än kommunen kan driva verksamheten med samma eller bättre kvalitet och till samma eller lägre kostnad. Under 2022 prövas köken inom särskilda boenden.

Konkurrensprövningen av köken kommer inte att bli klar under 2022. Bland annat saknas ett inriktningsbeslut kring antalet kök, självkostnadshyra för respektive kök, omfattningen av produktionen i köken samt uppskattad kostnad för renovering och ombyggnad. Konkurrensprövningen behöver även ta hänsyn till att äldreomsorgens måltidsverksamhet är en del av kommunens samlade förmåga när det gäller att producera och tillhandahålla måltider till olika målgrupper. I krissituationer kan behovet av offentliga måltider öka och nya målgrupper tillkomma, exempelvis krishanterande personal eller särskilt utsatta personer bland allmänheten.

Under hösten 2022 och våren 2023 kommer det att genomföras en utredning för att ta fram förslag på hur kommunens måltidsförsörjning bör se ut i framtiden för att möta kommande behov, bland annat utifrån totalförsvarets krav. I utredningen ingår socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen samt gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen. Konkurrensprövningen av köken behöver även invänta resultatet av den utredningen samt underlag som efterfrågats från HUSF rörande för att kunna fatta inriktningsbeslut enligt ovan.